

Briuselis, 2018 m. gruodžio 12 d.
(OR. en)

15401/18

Tarpinstitucinė byla:
2016/0190(CNS)

JUSTCIV 310

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 14784/18

Komisijos dok. Nr.: 10767/16

Dalykas: Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento dėl jurisdikcijos ir sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis bei tarptautiniu vaikų grobimu, pripažinimo ir vykdymo (nauja redakcija)
– Bendras požiūris

Delegacijoms priede pateikiamas bendro požiūrio dėl pirmiau nurodyto pasiūlymo tekstas, dėl kurio 2018 m. gruodžio 7 d. įvykusiame 3661-ame posėdyje susitarė TVR taryba.

Komisijos pasiūlymo pakeitimai / naujas tekstas priede pažymėti paryškintuoju šriftu, o išbrauktas tekstas – ženklų (...). Išnašose pateikiamos konstatuojamosios dalys niekaip nepažymimos.

Pasiūlymas
Tarybos reglamentas
dėl jurisdikcijos ir sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis bei tarptautiniu vaikų
grobimu, pripažinimo ir vykdymo
(nauja redakcija)

[...]

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

TAIKYMO SRITIS IR SĄVOKŲ APIBRĖŽTYS

1 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šis reglamentas taikomas (...) civilinėse bylose¹, (...) **susijusiose su**:
- a) santuokos nutraukimu, separacija ar santuokos pripažinimu negaliojančia;
 - b) tėvų pareigų skyrimu, vykdymu, perdavimu, apribojimu ar atėmimu.

¹ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„šiuo tikslu Sąjunga, be kita ko, turi patvirtinti teismo bendradarbiavimo tarpvalstybinių aspektų turinčiose civilinėse bylose priemonės, būtinas visų pirma tam, kad vidaus rinka tinkamai veiktų. Terminas „civilinės bylos“ turėtų būti aiškinamas savarankiškai, laikantis nusistovėjusios Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos. Jis turėtų būti laikomas nepriklausoma sąvoka, aiškintina remiantis, pirma, šio reglamento tikslais ir sistema ir, antra, bendraisiais principais, kylančiais iš nacionalinių teisinių sistemų visumos. Todėl terminas „civilinės bylos“ turėtų būti aiškinamas kaip galintis apimti ir tas priemonės, kurios valstybės narės teisinėje sistemoje galėtų būti priskirtos viešosios teisės sričiai. Visų pirma jis turėtų apimti visus prašymus, priemones arba sprendimus su tėvų pareigomis susijusiose bylose, kaip apibrėžta šiame reglamente, laikantis jo tikslų;“

2. 1 dalies (...) **b punkte** nurodytos bylos konkrečiai gali būti susijusios su:

- a) globos teisėmis ir bendravimo teisėmis;
- b) globos, rūpybos ir panašiomis institucijomis;
- c) (...) asmens ar įstaigos, kurie yra atsakingi už vaiko asmenį ar vaikui priklausantį turtą, atstovauja arba padeda vaikui, skyrimu ir funkcijomis;
- d) vaiko įkurdinimu (...) globos įstaigoje **ar globėjų šeimoje**;²
- e) vaiko apsaugos priemonėmis, susijusiomis su (...) **vaikui priklausančio** turto administravimu, išsaugojimu ar perleidimu.

² Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„bet koks vaiko įkurdinimas globėjų šeimoje – t. y., su vienu ar keliais asmenimis – arba globos įstaigoje, pvz., našlaičių prieglaudoje ar vaikų namuose, kitoje valstybėje narėje turėtų patekti į šio reglamento taikymo sritį, išskyrus atvejus, kai aiškiai nurodyta, kad tokių atvejų šis reglamentas nereglamentuoja, pavyzdžiui, įkurdinimo iki įvaikinimo, įkurdinimo su vienu iš tėvų arba su kitu artimu giminaičiu, kurį yra nurodžiusi gaunančioji valstybė narė. Todėl į taikymo sritį turėtų būti įtrauktas ir įkurdinimas auklėjamaisiais tikslais teismo nutartimi arba suorganizuotas kompetentingos institucijos gavus vaiko tėvų sutikimą arba prašymą, jei vaikas elgiasi antisocialiai. Į taikymo sritį turėtų būti neįtrauktas tik įkurdinimas – ar jis būtų auklėjamojo, ar baudžiamojo pobūdžio, – dėl kurio nutarta arba kuris suorganizuotas vaikui įvykdžius veiksma, kuris, jei jį būtų įvykdęs suaugęs asmuo, galėtų prilygti baudžiamąją atsakomybę užtraukiančiam veiksmui pagal nacionalinę baudžiamąją teisę, neatsižvelgiant į tai, ar konkrečiu atveju dėl jo galėtų būti priimtas apkaltinamasis nuosprendis;“

2a. Šio reglamento III ir IV skyriai taikomi vaiko neteisėto išvežimo ar laikymo atvejais, susijusiais su daugiau nei viena valstybe narė, papildant 1980 m. Hagos konvenciją dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (1980 m. Hagos konvencija). Šio reglamento IV skyrius taikomas sprendimams, kuriais nurodoma vaiką grąžinti į kitą valstybę narę pagal 1980 m. Hagos konvenciją, kurie turi būti vykdomi kitoje valstybėje narėje nei ta valstybė narė, kurioje priimtas tas sprendimas.³

3. Šis reglamentas netaikomas:

- a) tėvystės (motinystės) nustatymui ar užprotestavimui;
- b) sprendimams dėl įvaikinimo, pasirengimo įvaikinimui priemonėms arba įvaikinimo panaikinimui ar atšaukimui;
- c) vardo ir pavardės vaikui suteikimui;
- d) nepilnamečio emancipavimui;
- e) išlaikymo prievolėms;
- f) turto patikėjimo sutartims ar paveldėjimui;
- g) priemonėms, kurių imamasi dėl vaikų padarytų baudžiamosios teisės pažeidimų.⁴

³ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„nors grąžinimo procesas pagal 1980 m. Hagos konvenciją nėra procesas dėl tėvų pareigų esmės, sprendimai, kuriais nurodoma vaiką grąžinti pagal 1980 m. Hagos konvenciją, turėtų būti pripažįstami ir vykdomi pagal šio reglamento IV skyrių, kai jie turi būti vykdomi kitoje valstybėje narėje dėl tolesnio pagrobimo, įvykdyto po to, kai buvo nurodyta vaiką grąžinti. Be to, kiti šio reglamento skyriai turėtų būti ir toliau taikomi kitiems aspektams vaiko neteisėto išvežimo ar laikymo atvejais, pavyzdžiui, nuostatomis dėl įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismo jurisdikcijos ir nuostatomis dėl bet kokių to teismo nutarčių pripažinimo bei vykdymo;“

⁴ Žr. 2 išnašoje siūlomą konstatuojamąją dalį.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžtys

1. Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

(...a) (...) **teismas** – (...) valstybės narės (...) institucija, turinti jurisdikciją bylose, patenkančiose į šio reglamento taikymo sritį;

(...)

(...b) sprendimas – **valstybės narės teismo sprendimas**⁵, įskaitant potvarkį, nutartį ar teismo sprendimą (...) kuriuo patvirtinamas santuokos nutraukimas, separacija **ar santuokos pripažinimas negaliojančia, arba dėl tėvų pareigų**;

IV skyriaus tikslais „sprendimas“ apima:

- i) vienoje valstybėje narėje priimtus sprendimus, kuriais nurodoma vaiką gražinti į kitą valstybę narę pagal 1980 m. Hagos konvenciją, kurie turi būti vykdomi kitoje valstybėje narėje nei ta valstybė narė, kurioje tas sprendimas priimtas;

⁵ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, terminas „teismas“ turėtų būti suprantamas plačiai, kad apimtų ne tik teismines funkcijas vykdančius teismus, bet ir administracines institucijas ar kitas institucijas, pavyzdžiui, notarus, kurios naudojasi jurisdikcija tam tikrais su santuoka arba su tėvų pareigomis susijusiais klausimais. Visiems šiame reglamente apibrėžtiems teismams turėtų būti privalomos šiame reglamente nustatytos jurisdikcijos taisyklės.

Bet koks teismo patvirtintas susitarimas išnagrinėjus esmę pagal nacionalinę teisę ir procedūrą turėtų būti pripažįstamas ir vykdomas kaip „sprendimas“. Kiti susitarimai, kurie įgyja privalomą teisinę galią kilmės valstybėje narėje po formalaus valdžios institucijos ar kitos institucijos, apie kurią tuo tikslu valstybė narė yra pranešusi Komisijai, įsikišimo, turėtų būti įgyvendinami kitose valstybėse narėse pagal šio reglamento specialias nuostatas dėl autentiškų dokumentų ir susitarimų.“

- ii) teismo, kuris pagal šį reglamentą turi jurisdikciją dėl bylos esmės, paskirtas laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, arba priemones, paskirtas pagal 25 straipsnio 4 dalį kartu su 14 straipsniu.

IV straipsnio tikslais „sprendimas“ neapima laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones, kurias toks teismas paskiria neįteikdamas atsakovui šaukimo į teismą, išskyrus atvejus, kai sprendimas, nustatantis atitinkamą priemonę, prieš jį vykdant buvo įteiktas atsakovui;

b1) autentiškas dokumentas – bet kurioje valstybėje narėje oficialiai parengtas arba kaip autentiškas dokumentas užregistruotas dokumentas bylose, patenkančiose į šio reglamento taikymo sritį, kurio autentiškumas:

- i) susijęs su dokumento parašu ir turiniu ir
- ii) buvo nustatytas valdžios institucijos arba kitos tuo tikslu įgaliotos⁶ institucijos. Valstybės narės Komisijai praneša apie tas institucijas pagal 81 straipsnį;

⁶ b1 punkto ii papunktyje nurodytas terminas „įgaliojimas“ turi būti aiškinamas savarankiškai pagal termino „autentiškas dokumentas“ apibrėžtį, horizontaliai pateikiamą kituose ES dokumentuose (pavyzdžiui, Išlaikymo reglamente, Paveldėjimo reglamente arba Reglamente „Briuselis I“ naujoje redakcijoje), ir atsižvelgiant į šio reglamento tikslus.

- b2) IV skyriaus tikslais susitarimas – dokumentas, kuris nėra autentiškas dokumentas ir kurį bylos šalys sudarė į šio reglamento sritį patenkančiais klausimais, kurį užregistravo valdžios institucija⁷, apie kurią tuo tikslu valstybė narė yra pranešusi Komisijai pagal 81 straipsnį;**
- (...c) kilmės valstybė narė – valstybė narė, kurioje **priimtas** sprendimas, (...) **formaliai parengtas arba užregistruotas autentiškas dokumentas arba užregistruotas susitarimas;**
- (...d) vykdymo valstybė narė – valstybė narė, kurioje siekiama sprendimo, **autentiško dokumento arba susitarimo** vykdymo;

⁷ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„reglamentu neturėtų būti leidžiama laisvai judėti paprastiems privatiems susitarimams. Tačiau susitarimams, kurie nėra nei sprendimai, nei autentiški dokumentai, tačiau kurie buvo užregistruoti kompetentingos tai daryti valdžios institucijos, turėtų būti leidžiama judėti. Tokios valdžios institucijos gali apimti susitarimus registruojančius notarus, net jei jie vykdo veiklą kaip laisvosios profesijos atstovai;“

- (...e) vaikas – bet kuris jaunesnis nei 18 metų asmuo;⁸
- (...f) tėvų pareigos – visos teisės ir pareigos, susijusios su vaiko asmeniu ar vaikui priklausančiu turtu, suteikiamos fiziniam ar juridiniam asmeniui sprendimu, įstatymų nustatyta tvarka ar teisinę galią turinčiu susitarimu, įskaitant globos teises ir bendravimo teises;
- (...g) tėvų pareigų turėtojas – kiekvienas asmuo, institucija ar kita įstaiga, turintys tėvų pareigas vaikui;

⁸ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„šis reglamentas turėtų būti taikomas visiems vaikams iki 18 metų, kaip ir 1996 m. spalio 19 d. Hagos konvencija dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, pripažinimo, vykdymo ir bendradarbiavimo tėvų pareigų ir vaikų apsaugos priemonių srityje (1996 m. Hagos konvencija), net tais atvejais, kai iki sueinant tam amžiui jie yra įgiję veiksnumą pagal jo asmeniui taikomą teisę, pavyzdžiui dėl emancipavimo dėl santuokos. Tai turėtų leisti išvengti jo taikymo srities dubliavimosi su 2000 m. sausio 13 d. Hagos konvencijos dėl tarptautinės suaugusiųjų apsaugos, kuri taikoma 18 metų amžiaus ir vyresniems asmenims, taikymo sritimi ir tuo pačiu užkirsti kelią spragoms tarp šių dviejų dokumentų. 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencija dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (1980 m. Hagos konvencija), taigi ir šio reglamento III skyrius, kuriuo papildomas 1980 m. Hagos konvencijos taikymas valstybių narių tarpusavio santykiams, turėtų būti toliau taikomi ne vyresniems nei 16 metų vaikams;“

(...h) globos teisės (...) **apima** teises ir pareigas, susijusias su vaiko asmens priežiūra, ypač teisę nustatyti **vaiko** (...) gyvenamąją vietą (...);⁹

(...i) bendravimo teisės – teisės bendrauti su vaiku, įskaitant teisę ribotam laikui išsivežti vaiką kitur negu yra jo įprastinė gyvenamoji vieta;

(...j) neteisėtas išvežimas arba laikymas – **vaiko** (...) išvežimas arba laikymas, kai:

(...i) tuo pažeidžiamos globos teisės, įgytos sprendimu, įstatymų nustatyta tvarka ar teisinę galią turinčiu susitarimu pagal **valstybės** narės, kurioje buvo vaiko įprastinė gyvenamoji vieta prieš pat jo išvežimą ar laikymą, teisę; ir

(...ii) išvežimo ar laikymo metu buvo bendrai arba atskirai faktiškai naudojamosi globos teisėmis, arba jomis taip būtų buvę naudojamosi, jeigu nebūtų buvę išvežimo ar laikymo.

2. [3, 6, 10a, 12, 12a, 31/47e, 42/47q, 59, 72 ir 80] straipsnių tikslais „nuolatinės gyvenamosios vietos“ sąvoka pakeičia „pilietybės“ sąvoką Airijos ir Jungtinės Karalystės atvejais ir turi tokią pačią reikšmę kaip ir pagal kiekvienos iš tų valstybių narių teisinę sistemą.

⁹ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„šio reglamento tikslais turėtų būti laikoma, kad asmuo turi globos teises, kai remiantis sprendimu, įstatymų nustatyta tvarka ar teisinę galią turinčiu susitarimu pagal valstybės narės, kurioje yra vaiko įprastinė gyvenamoji vieta, teisę tėvų pareigų turėtojas negali spręsti dėl vaiko gyvenamosios vietos be to asmens sutikimo, neatsižvelgiant į pagal nacionalinę teisę naudojamas sąvokas. Kai kuriose sistemose, kuriose išlikusios sąvokos „globa“ ir „bendravimas“, globos teisių neturintis tėvas ar motina gali faktiškai tebeturėti svarbių pareigų priimančias sprendimus dėl vaiko, apimančių daugiau nei vien tik bendravimo teises;“

II SKYRIUS

JURISDIKCIJA SU SANTUOKA SUSIJUSIOSE BYLOSE IR SU TĖVŲ PAREIGOMIS SUSIJUSIOSE BYLOSE

1 SKIRSNIS

SANTUOKOS NUTRAUKIMAS, SEPARACIJA IR SANTUOKOS PRIPAŽINIMAS NEGALIOJANČIA

3 straipsnis

Bendroji jurisdikcija

(...) Bylose, susijusiose su santuokos nutraukimu, separacija ar santuokos pripažinimu negaliojančia, jurisdikciją turi (...) **teismai**, esantys toje valstybėje narėje:

a) kurios teritorijoje:

i) yra sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, (...)

ii) buvo sutuoktinių paskiausia įprastinė gyvenamoji vieta, jeigu vienas iš sutuoktinių joje tebegyvena, (...)

iii) yra atsakovo įprastinė gyvenamoji vieta, (...)

iv) tuo atveju, jeigu buvo pateiktas bendras prašymas – yra vieno iš sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, (...)

v) yra prašymo pateikėjo įprastinė gyvenamoji vieta, jeigu jis ten gyveno ne trumpiau kaip metus prieš pat prašymo pateikimą, arba

vi) yra prašymo pateikėjo įprastinė gyvenamoji vieta, jeigu jis ten gyveno ne trumpiau kaip šešis mėnesius prieš pat prašymo pateikimą ir jis yra atitinkamos valstybės narės pilietis (...); **arba**

b) kurios piliečiai yra abu sutuoktiniai (...).

(...)

4 straipsnis

Priešpriešinis reikalavimas

(...) **Teismas**, kuriame pagal 3 straipsnį nagrinėjama byla, taip pat turi jurisdikciją tikrinti priešpriešinį reikalavimą, jeigu šis priešpriešinis reikalavimas patenka į šio reglamento taikymo sritį.

5 straipsnis

Separacijos pakeitimas santuokos nutraukimu

Nedarant poveikio 3 straipsniui, (...) valstybės narės **teismas**, kuris priėmė sprendimą dėl separacijos, taip pat turi jurisdikciją tokį sprendimą pakeisti santuokos nutraukimu, jeigu tai numato tos valstybės narės teisė.

6 straipsnis

Kita jurisdikcija

1. **Laikantis 2 dalies**, jeigu joks valstybės narės (...) **teismas** neturi jurisdikcijos pagal 3, 4 ir 5 straipsnius, kiekvienoje valstybėje narėje jurisdikcija nustatoma pagal tos (...) valstybės teisę.
2. (...) **Sutuoktinis:**
 - a) (...) kurio įprastinė gyvenamoji vieta yra valstybės narės teritorijoje arba
 - b) (...) kuris yra valstybės narės pilietis, (...)

gali būti paduotas į teismą kitoje valstybėje narėje tik pagal 3, 4 ir 5 straipsnius.

3. Atsakovo, kurio įprastinė gyvenamoji vieta nėra valstybėje narėje (...) ir kuris (...) nėra valstybės narės pilietis (...), atžvilgiu bet kuris valstybės narės pilietis, kurio įprastinė gyvenamoji vieta yra kitos valstybės narės teritorijoje, gali, kaip ir tos (...) valstybės piliečiai, pasinaudoti toje valstybėje (...) taikytinomis jurisdikcijos normomis.

2 SKIRSNIS
TĖVŲ PAREIGOS

7 straipsnis

Bendroji jurisdikcija

1. Valstybės narės (...) **teismai** turi jurisdikciją bylose, susijusiose su tėvų pareigomis vaikui, kurio įprastinė gyvenamoji vieta **tuo metu, kai kreipiamasi į tą teismą**, yra toje valstybėje narėje.

2. Šio straipsnio 1 daliai taikomos 8–10a straipsnių nuostatos.

8 straipsnis

Nenutrūkstama jurisdikcija, susijusi su bendravimo teisėmis

1. Tais atvejais, kai vaikas teisėtai persikelia iš vienos valstybės narės į kitą ir įgyja ten naują įprastinę gyvenamąją vietą, vaiko buvusios įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės (...) **teismai, taikant išimtį 7 straipsniui**, tris mėnesius nuo vaiko persikėlimo išlaiko jurisdikciją keisti sprendimą dėl bendravimo teisių, priimtą toje valstybėje narėje iki vaiko persikėlimo, jeigu asmens, kuriam tuo sprendimu suteiktos bendravimo teisės, įprastinė gyvenamoji vieta ir toliau išlieka vaiko buvusios įprastinės gyvenamosios vietos valstybėje narėje.

2. 1 dalis netaikoma, jei 1 dalyje nurodytas bendravimo teisių turėtojas sutiko su vaiko naujos įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės (...) **teismų** jurisdikcija dalyvaudamas tų (...) **teismų** procesuose neginčydamas jų jurisdikcijos.

9 straipsnis

Jurisdikcija vaiko **neteisėto išvežimo arba laikymo** (...) ¹⁰ atvejais

Nedarant poveikio 10a straipsniui, (...) vaiką neteisėtai išvežus ar laikant, valstybės narės, kurioje buvo vaiko įprastinė gyvenamoji vieta prieš pat jo neteisėtą išvežimą arba laikymą, (...) **teismai** išlaiko savo jurisdikciją iki tol, kol vaikas įgyja įprastinę gyvenamąją vietą kitoje valstybėje narėje ir:

- a) išvežimui ar laikymui tylėjimu pritarė kiekvienas globos teises turintis asmuo, institucija ar kita įstaiga; arba
- b) vaikas toje kitoje valstybėje narėje yra pragyvenęs bent vienerius metus po to, kai globos teises turintis asmuo, institucija ar kita įstaiga sužinojo arba turėjo sužinoti apie vaiko buvimo vietą, vaikas yra susigyvenęs su nauja aplinka ir yra tenkinama bent viena iš toliau nurodytų sąlygų:
 - i) per vienerius metus po to, kai globos teisių turėtojas sužinojo arba turėjo sužinoti apie vaiko buvimo vietą, valstybės narės, į kurią vaikas buvo išvežtas ar kurioje yra laikomas, kompetentingoms valdžios institucijoms nebuvo pateiktas prašymas dėl vaiko grąžinimo;

¹⁰ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„vaiko neteisėto išvežimo arba laikymo atvejais, nedarant poveikio galimam teismo pasirinkimui pagal šį reglamentą, vaiko įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismų jurisdikcija turėtų būti išlaikyta iki tol, kol bus nustatyta nauja įprastinė gyvenamoji vieta kitoje valstybėje narėje ir bus patenkintos tam tikros specialios sąlygos. Valstybės narės, kurios yra sutelkusios jurisdikciją, turėtų apsvarstyti, ar reikėtų suteikti galimybę teismui, į kurį kreiptasi su grąžinimo prašymu pagal 1980 m. Hagos konvenciją, naudotis ir jurisdikcija, dėl kurios bylos šalys susitarė arba su kuria jos sutiko pagal šį reglamentą, su tėvų pareigomis susijusiose bylose, kai šalių susitarimas buvo pasiektas to grąžinimo proceso eigoje. Tokie susitarimai turėtų apimti susitarimus tiek dėl vaiko grąžinimo, tiek dėl jo negrąžinimo. Jei susitarta dėl negrąžinimo, vaikas turėtų likti naujosios įprastinės gyvenamosios vietos valstybėje narėje, ir jurisdikcija bet kokio būsimo ten vykdomo proceso dėl globos atžvilgiu turėtų būti nustatoma remiantis naująja vaiko įprastine gyvenamąja vieta;“

- ii) globos teisių turėtojo pateiktas prašymas dėl vaiko grąžinimo buvo atsiimtas ir per i papunktyje nustatytą laikotarpį nebuvo pateiktas naujas prašymas;
- iii) globos teisių turėtojo pateikto prašymo dėl vaiko grąžinimo **valstybės narės teismas nepatenkino**, remdamasis kitomis priežastimis nei 1980 m. Hagos konvencijos 13 straipsnio 1 dalies **b punkte ar 13 straipsnio 2 dalyje** nurodytos priežastys, **ir to sprendimo nebegalima apskūsti įprasta tvarka**;
- iv) valstybėje narėje, kurioje buvo vaiko įprastinė gyvenamoji vieta prieš pat jo neteisėtą išvežimą arba laikymą, (...) nebuvo kreiptasi į **jokį** teismą (...), **kaip nurodyta 26a straipsnio 3 ir 5 dalyse** (...);
- v) valstybės narės, kurioje buvo vaiko įprastinė gyvenamoji vieta prieš pat jo neteisėtą išvežimą arba laikymą, (...) **teismai** priėmė sprendimą dėl globos **teisių**, pagal kurį nereikalaujama vaiko grąžinti.

10a straipsnis

Teismo pasirinkimas (...) ¹¹¹²¹³

¹¹ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„išlaikymo prievolės nepatenka į šio reglamento taikymo sritį, nes joms jau taikomas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 4/2009. Be tos vietos, kurioje yra atsakovo arba kreditoriaus įprastinė gyvenamoji vieta, teismų, teismai, turintys jurisdikciją pagal šį reglamentą su santuoka susijusiose bylose, iš esmės turėtų turėti jurisdikciją pagal to reglamento 3 straipsnio c punktą priimti sprendimus dėl papildomų sutuoktinių tarpusavio išlaikymo prievolių ar išlaikymo prievolių po santuokos nutraukimo. Teismai, turintys jurisdikciją pagal šį reglamentą su tėvų pareigomis susijusiose bylose, iš esmės turėtų turėti jurisdikciją pagal to reglamento 3 straipsnio d punktą spręsti dėl papildomų vaiko išlaikymo prievolių;“

¹² Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„konkrečiomis šiame reglamente nustatytais aplinkybėmis jurisdikcija su tėvų pareigomis susijusiose bylose taip pat galėtų būti nustatyta valstybėje narėje, kurioje vyksta tėvų santuokos nutraukimo, separacijos ar santuokos pripažinimo negaliojančia procesas, arba kitoje valstybėje narėje, su kuria vaiką sieja esminis ryšys ir dėl kurios šalys susitarė iš anksto ne vėliau nei kreipimosi į teismą momentu arba dėl kurios aiškiai išreikštu būdu sutiko proceso metu, kai taip numatyta tos valstybės narės teisėje, net jei vaiko įprastinė gyvenamoji vieta yra ne toje valstybėje narėje, su sąlyga, kad naudojimasis tokia jurisdikcija atitinka vaiko interesus.

Remiantis Teisingumo Teismo praktika, bet kuris asmuo (ne tėvai), kuris pagal nacionalinę teisę gali būti laikomas tėvų pradėto proceso šalimi, turėtų būti laikomas bylos šalimi šio reglamento tikslais ir todėl tos šalies prieštaravimas atitinkamo vaiko tėvų pasirinktai jurisdikcijai, pareikštas jau po kreipimosi į teismą datos, turėtų neleisti pripažinti, kad visos bylos šalys iki tos datos išreiškė sutikimą su jurisdikcijos prorogacija;“

¹³ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„prieš naudodamasis savo jurisdikcija, grindžiama susitarimu dėl teismo pasirinkimo arba sutikimu su teismo jurisdikcija, teismas turėtų išnagrinėti, ar toks susitarimas arba sutikimas kilo iš laisvo bei sąmoningo atitinkamų bylos šalių pasirinkimo, o ne iš to, kad viena šalis pasinaudojo kitos šalies sudėtingomis aplinkybėmis arba silpna padėtimi. Sutikimą su jurisdikcija proceso metu teismas turėtų užregistruoti laikydamasis nacionalinės teisės ir tvarkos;“

(...)

1. Valstybės narės teismai turi jurisdikciją (...) su tėvų pareigomis susijusiose **bylose**, jeigu tenkinamos šios sąlygos:

- a) vaikas turi esminį ryšį su ta valstybe nare, visų pirma dėl to, kad **bent** vieno iš tėvų pareigų turėtojų įprastinė gyvenamoji vieta yra toje valstybėje narėje arba kad **tai yra buvusi vaiko įprastinė gyvenamoji vieta, arba** kad vaikas yra tos valstybės narės pilietis; (...)
- b) (...) bylos šalys (...), **taip pat visi kiti tėvų pareigų turėtojai:**
 - i) **laisva valia susitarė dėl jurisdikcijos** ne vėliau nei kreipimosi į teismą momentu; arba (...)
 - ii) **aiškiai išreikštu būdu sutiko su jurisdikcija to proceso metu, o teismas užtikrino, kad visos šalys būtų informuotos apie savo teises užginčyti jurisdikciją;** ir
- c) **naudojimas** jurisdikcija atitinka vaiko interesus.

1a. 1 dalies b punkte nurodytas susitarimas dėl pasirinkto teismo turi būti sudarytas raštu, jame turi būti nurodyta data, o atitinkamos bylos šalys jį turi pasirašyti, arba jis turi būti įtrauktas į teismo registracijos dokumentus laikantis nacionalinės teisės ir tvarkos. Visi elektroninėmis priemonėmis perduoti pranešimai, kuriuose patvariai užfiksuojamas susitarimo faktas, laikomi lygiaverčiais rašytiniam susitarimui. Asmenys, tapę proceso šalimis po to, kai buvo kreiptasi į teismą, gali pareikšti savo sutikimą po to, kai buvo kreiptasi į teismą. Jei jie nepateikia prieštaravimo, jų sutikimas laikomas numanomu.

2. **Jei bylos šalys nesusitarė kitaip**, pagal šio straipsnio (...) 1 dalį suteikta jurisdikcija baigiasi, kai tik:

- a) **toje byloje priimto sprendimo nebegalima apskųsti įprasta tvarka; arba**
- b) **procesas buvo (...) užbaigtas dėl kitos priežasties.**

(...)

3. **Jurisdikcija, suteikta pagal 1 dalies b punkto ii papunktį, yra išimtinė.**

11 straipsnis

Vaiko (...) buvimo vieta grindžiama jurisdikcija¹⁴

1. Jei **vaiko** (...) įprastinė gyvenamoji vieta negali būti nustatyta ir jurisdikcija negali būti nustatyta remiantis 10a straipsniu, jurisdikciją turi valstybės narės, kurioje yra vaikas, (...) **teismai**.
2. (...) **Jurisdikcija pagal** 1 dalį taip pat taikoma vaikams pabėgėliams ar dėl neramumų, vykstančių jų (...) **įprastinės gyvenamosios vietos valstybėje narėje**, tarptautiniu mastu perkeltiems vaikams.

¹⁴ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„jei vaiko įprastinė gyvenamoji vieta negali būti nustatyta ir jurisdikcija negali būti nustatyta remiantis susitarimu dėl teismo pasirinkimo, jurisdikciją turėtų turėti valstybės narės, kurioje yra vaikas, teismai. Ši taisyklė dėl buvimo vietos taip pat turėtų būti taikoma vaikams pabėgėliams ir dėl neramumų, vykstančių jų įprastinės gyvenamosios vietos valstybėje narėje, tarptautiniu mastu perkeltiems vaikams. Tačiau, atsižvelgiant į šį reglamentą siejant su 1996 m. Hagos konvencijos 52 straipsnio 2 dalimi, ši jurisdikcijos taisyklė turėtų būti taikoma tik vaikams, kurių įprastinė gyvenamoji vieta iki perkėlimo buvo valstybėje narėje. Jeigu vaiko įprastinė gyvenamoji vieta iki perkėlimo buvo trečiojoje valstybėje, turėtų būti taikoma 1996 m. Hagos konvencijos jurisdikcijos taisyklė dėl vaikų pabėgėlių ir tarptautiniu mastu perkeltų vaikų;“

(...)12 straipsnis

Jurisdikcijos perdavimas kitos valstybės narės teismui (...)¹⁵

1. (...) **Išimtinėmis aplinkybėmis** valstybės narės **teismas**, turintis jurisdikciją bylą nagrinėti iš esmės, **bylos šalies prašymu arba savo iniciatyva** ir (...) manydamas, kad (...) kuris nors kitos valstybės narės **teismas**, su kurio valstybe nare vaiką sieja konkretus ryšys, būtų tinkamesnis (...) **įvertinti** vaiko interesus (...) **konkrečioje byloje**, gali sustabdyti bylos nagrinėjimą arba (...) **konkrečią** jo dalį (...) ir (...):

- a) **nustatyti terminą, per kurį viena ar daugiau** bylos šalių (...) **turi informuoti** tos kitos valstybės narės (...) **teismą apie vykstantį procesą ir galimybę perduoti jurisdikciją tam teismui ir jame pateikti prašymą;** arba
- b) paprašyti kitos valstybės narės (...) **teismo** prisiimti jurisdikciją pagal (...) **2** dalį.

(...)

¹⁵ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„išimtiniais atvejais vaiko įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismas nebūtinai gali būti tinkamiausias teismas bylai nagrinėti. Išimties tvarka ir tam tikromis sąlygomis jurisdikciją turintis teismas turėtų galėti (tačiau neprivalo to daryti) perduoti savo jurisdikciją konkrečioje byloje kitos valstybės narės teismui, jei pastarasis galėtų geriau įvertinti vaiko interesus konkrečioje byloje. Remiantis Teisingumo Teismo praktika, valstybės narės teismas jurisdikciją su tėvų pareigomis susijusiose bylose turėtų perduoti tik tos kitos valstybės narės, su kuria atitinkamą vaiką sieja „konkretus ryšys“, kurio aiškūs elementai išsamiai išdėstyti šiame reglamente, teismui.

Jurisdikciją turintis teismas turėtų pateikti prašymą kitos valstybės narės teismui tik tuo atveju, jei jo ankstesnis sprendimas sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti prašymą dėl jurisdikcijos perdavimo tapo galutinis, jei tas sprendimas gali būti skundžiamas pagal nacionalinę teisę;“

2. Tais atvejais, kai dėl konkrečių bylos aplinkybių tai atitinka vaiko interesus, tos kitos valstybės narės teismas sutinka prisiimti jurisdikciją per šešias savaites nuo:

- a) kreipimosi į jį pagal 1 dalies a punktą dienos; arba
- b) prašymo gavimo pagal 1 dalies b punktą dienos.

Tas teismas, į kurį kreiptasi vėliau, arba tas, kurio buvo paprašyta sutikti prisiimti jurisdikciją, nedelsdamas informuoja teismą, į kurį buvo kreiptasi pirmiausia. Jei tas kitas teismas sutinka prisiimti jurisdikciją, teismas, į kurį buvo kreiptasi pirmiausia, jurisdikcijos atsisako.

3. Jei teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, nėra gavęs kitos valstybės narės teismo sutikimo dėl jurisdikcijos prisiėmimo per septynias savaites nuo:

- a) tos dienos, kai baigėsi šalims nustatytas terminas prašymui kitos valstybės narės teismui pateikti pagal 1 dalies a punktą; arba
- b) tos dienos, kai tas teismas gavo prašymą pagal 1 dalies b punktą,

jis toliau naudojasi savo jurisdikcija.

4. Vaikas laikomas turinčiu konkretų ryšį su valstybe nare, kaip nurodyta 1 dalyje, jei ta valstybė narė:

- a) tapo vaiko įprastine gyvenamąja vieta po to, kai buvo kreiptasi į 1 dalyje minimą (...) **teismą**; (...)
- b) yra buvusi vaiko įprastinė gyvenamoji vieta; (...)
- c) yra **vaiko** (...) pilietybės (...) **valstybė**; (...)
- d) yra tėvų pareigų turėtojo įprastinė gyvenamoji vieta; arba
- e) yra vieta, kurioje yra vaikui priklausantis turtas, ir byla yra dėl vaiko apsaugos priemonių, susijusių su šio turto administravimu, išsaugojimu ar perleidimu.

5. Tais atvejais, kai išimtinė teismo jurisdikcija buvo nustatyta pagal 10a straipsnį, tas teismas negali perduoti jurisdikcijos kitos valstybės narės teismui.

12a straipsnis

Jurisdikcijos neturinčio valstybės narės teismo prašymas dėl jurisdikcijos perdavimo¹⁶

- 1. Išimtinėmis aplinkybėmis, nedarant poveikio 9 straipsniui, jei valstybės narės teismas, kuris neturi jurisdikcijos pagal šį reglamentą, bet su kurio valstybe nare vaiką sieja konkretus ryšys pagal 12 straipsnio 4 dalį, mano, kad jis yra tinkamesnis įvertinti vaiko interesus konkrečioje byloje, jis gali prašyti jurisdikcijos perdavimo iš vaiko įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismo.**
- 2. Jei prašomasis teismas mano, kad dėl konkrečių bylos aplinkybių tai atitinka vaiko interesus, jis gali sutikti perduoti savo jurisdikciją per šešias savaites nuo prašymo gavimo dienos ir apie tai turi nedelsdamas informuoti prašantįjį teismą. Prašantysis teismas gali naudotis jurisdikcija tik tuo atveju, jei prašymas buvo patenkintas per šį nustatytą terminą.**

¹⁶ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„be to, išimtinėmis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į vaiko interesus konkrečioje byloje, valstybės narės teismas, kuris neturi jurisdikcijos pagal šį reglamentą, bet su kurio valstybe nare vaiką sieja konkretus ryšys pagal šį reglamentą, turėtų galėti prašyti jurisdikcijos perdavimo iš vaiko įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentingo teismo. Tačiau tai neturėtų būti leidžiama vaiko neteisėto išvežimo ar laikymo atvejais. Šis konkretus kompetentingas teismas turėtų būti nustatomas pagal prašomosios valstybės narės nacionalinę teisę.

Jurisdikcijos perdavimas, nesvarbu, ar to prašytų savo jurisdikciją perduoti pageidaujantis teismas, ar jurisdikciją gauti pageidaujantis teismas, turėtų turėti poveikį tik konkrečiai bylai, kurioje tai daroma. Kai bylos nagrinėjimas, kurio atveju buvo paprašyta perduoti jurisdikciją ir ji buvo perduota, užbaigiamas, perdavimas turėtų neturėti jokio poveikio būsimoms byloms;“

13 straipsnis

Kita jurisdikcija

Jei joks valstybės narės (...) **teismas** neturi jurisdikcijos pagal 7–11 straipsnius, kiekvienoje valstybėje narėje jurisdikcija nustatoma pagal tos valstybės narės teisę.¹⁷

(...)14 straipsnis

Skubos atvejais taikomos laikinosios priemonės, įskaitant apsaugos priemones¹⁸

¹⁷ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„terminas „tos valstybės narės teisė“ turėtų apimti toje valstybėje narėje galiojančius tarptautinius dokumentus;“

¹⁸ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„šis reglamentas neturėtų užkirsti kelio valstybės narės teismams, kurie neturi jurisdikcijos bylą nagrinėti iš esmės, skubos atvejais imtis laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones, dėl toje valstybėje narėje esančio vaiko asmens ar vaikui priklausančio turto. Tos priemonės neturėtų būti pripažįstamos ir vykdomos jokioje kitoje valstybėje narėje pagal šį reglamentą, išskyrus priemones, kurių imtasi siekiant sumažinti 1980 m. Hagos konvencijos 13 straipsnio pirmos pastraipos b punkte nurodytą riziką.

Priemonės, kurių imtasi siekiant sumažinti tą riziką, turėtų likti galioti, kol vaiko įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismas nesiims jo manymu tinkamų priemonių.

Tiek, kiek tai reikalinga atsižvelgiant į vaiko interesus, teismas turėtų tiesiogiai ar per centrinės institucijas pranešti valstybės narės teismui, pagal šį reglamentą turinčiam jurisdikciją bylą nagrinėti iš esmės, apie priemones, kurių imtasi. Tačiau tokios informacijos nepateikimas pats savaime neturėtų būti laikomas pagrindu priemonės nepripažinti.

Teismas, turintis jurisdikciją paskirti tik laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, jei į jį kreiptasi su prašymu bylą nagrinėti iš esmės, turėtų savo iniciatyva pranešti, kad jis neturi jurisdikcijos;“

1. Skubos atvejais, **net jei (...)** kitos valstybės narės teismas turi jurisdikciją bylą nagrinėti iš esmės, valstybės narės ^{teismai} (...) turi jurisdikciją imtis laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones, kurios yra **prieinamos pagal tos valstybės narės teisę (...)**:

a) toje valstybėje narėje esančio vaiko atžvilgiu; arba

b) toje valstybėje narėje esančio vaikui priklausančio turto atžvilgiu.

2. Tiek, kiek tai reikalinga siekiant apsaugoti vaiko interesus, (...) 7 priemonių ėmęsis (...) 7 – tiesiogiai **pagal 67a straipsnį** ar per centrinės institucijas, paskirtas pagal 60 straipsnį – **nedelssdamas** apie tai praneša jurisdikciją **pagal šio reglamento 7 straipsnį** turinčiam valstybės narės **teismui ar kompetentingai** institucijai **arba, kai tikslinga, bet kuriam valstybės narės teismui**, pagal šį reglamentą turinčiam **jurisdikciją** bylą nagrinėti bylą iš esmės.

3. Priemonės, kurių imtasi pagal 1 dalį, nebetaikomos, kai tik valstybės narės (...) **teismas**, pagal šį reglamentą turintis jurisdikciją bylą nagrinėti iš esmės, imasi jo manymu tinkamų priemonių.

Kai tikslinga, teismas apie savo sprendimą gali tiesiogiai pagal 67a straipsnį arba per centrinės institucijas, paskirtas pagal 60 straipsnį, informuoti teismą, kuris ėmėsi laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones.

16 straipsnis

Šalutiniai klausimai¹⁹

1. Jeigu proceso baigtis valstybės narės (...) **teisme nagrinėjamoje byloje, kuri nepatenka į šio reglamento taikymo sritį**, priklauso nuo šalutinio klausimo, (...) **susijusio su tėvų pareigomis, išsprendimo, tos valstybės narės teismas gali išspręsti tą klausimą to proceso tikslu net ir tuo atveju, jei jis neturi jurisdikcijos pagal šį reglamentą.**
2. **Bet koks išsprendimas pagal 1 dalį turi poveikį tik tame procese, kuriame tas sprendimas buvo priimtas.**

¹⁹ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„jei valstybės narės teismo, kuris neturi jurisdikcijos pagal šį reglamentą, proceso baigtis priklauso nuo to, kaip bus išspręstas šalutinis klausimas, patenkantis į šio reglamento taikymo sritį, pagal šį reglamentą tos valstybės narės teismams neturėtų būtų draudžiama išspręsti tą klausimą. Todėl jei bylos dalykas yra, pavyzdžiui, ginčas dėl paveldėjimo, susijęs su vaiku, ir jei turi būti paskirtas globėjas *ad litem*, atstovausiantis vaikui tame procese, valstybei narei, turinčiai jurisdikciją spręsti ginčą dėl paveldėjimo, turėtų būti leista paskirti globėją tame teisme vykstančiame procese, neatsižvelgiant į tai, ar jis turi jurisdikciją su tėvų pareigomis susijusiose bylose pagal šį reglamentą. Toks sprendimas turėtų turėti poveikį tik procese, kuriame jis priimtas.

Jeigu juridinio veiksmo, kurio imtasi ar kurio turi būti imtasi vaiko vardu valstybės narės teisme vykstančiame procese dėl paveldėjimo, galiojimui reikalingas teismo leidimas ar patvirtinimas, ta valstybė narė turėtų galėti nuspręsti, ar leisti tokį juridinį veiksma ir jį patvirtinti net ir tuo atveju, jei jis neturi jurisdikcijos pagal šį reglamentą. Terminas „juridinis veiksmas“ turėtų apimti, pvz., palikimo priėmimą ar atmetimą, arba šalių susitarimą dėl palikėjo turto padalijimo ar paskirstymo;“

3. Jeigu juridinio veiksmo, kurio imtasi ar kurio turi būti imtasi vaiko vardu valstybės narės teisme vykstančiame procese dėl paveldėjimo, galiojimui reikalingas teismo leidimas ar patvirtinimas, tos valstybės narės teismas gali nuspręsti, ar leisti tokį juridinį veiksma ir jį patvirtinti net ir tuo atveju, jei jis neturi jurisdikcijos pagal šį reglamentą.

4. Atitinkamai taikoma 14 straipsnio 2 dalis.

3 SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

15 straipsnis

Kreipimasis į teismą²⁰

²⁰ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„šiam reglamente nustatyta, kuriuo momentu laikoma, kad yra kreiptasi į teismą šio reglamento tikslais. Atsižvelgiant į valstybėse narėse egzistuojančias dvi skirtingas sistemas, pagal kurias reikalaujama dokumentą dėl bylos iškėlimo pirmiausia įteikti atsakovui arba jį pirmiausia pateikti teisme, kaip pirmo žingsnio pagal nacionalinę teisę to turėtų pakakti, su sąlyga, kad prašymo pateikėjas vėliau ėmėsi visų pagal nacionalinę teisę reikalaujamų priemonių, kad būtų galima imtis antro etapo veiksmų.

Atsižvelgiant į pagal Teisingumo Teismo praktiką augančią taikinamojo tarpininkavimo ir kitų alternatyvaus ginčų sprendimo būdų svarbą, be kita ko, teismo procesuose, turėtų būti laikoma, kad į teismą taip pat kreiptasi dokumento dėl bylos iškėlimo arba lygiaverčio dokumento pateikimo teisme momentu tais atvejais, kai bylos nagrinėjimas tuo tarpu buvo sustabdytas, siekiant ginčą išspręsti taikiai, bylą iškėlusio prašymo pateikėjo prašymu ir dokumento dėl bylos iškėlimo dar neįteikus bylos atsakovui ir pastarajai šaliai dar nežinant apie procesą ir dar jame niekaip nesudalyvavus, su sąlyga, kad vėliau prašymo pateikėjas ėmėsi visų reikalaujamų priemonių užtikrinti, kad minėtas dokumentas būtų įteiktas atsakovui.

Remiantis Teisingumo Teismo praktika, *lis pendens* atveju data, kurią nacionalinėje taikinimo institucijoje buvo inicijuota privaloma taikinimo procedūra, turėtų būti laikoma data, kurią, laikoma, buvo kreiptasi į „teismą“;

Laikoma, kad į teismą buvo kreiptasi:

- a) tuo momentu, kai teisme pateikiamas bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas, su sąlyga, kad prašymo pateikėjas vėliau ėmėsi reikalaujamų priemonių, kad minėtas dokumentas būtų įteiktas atsakovui;
- b) jeigu minėtas dokumentas turi būti įteiktas prieš jį pateikiant teisme – tuo momentu, kai jį gauna už įteikimą atsakinga institucija, su sąlyga, kad prašymo pateikėjas vėliau ėmėsi reikalaujamų priemonių, kad minėtas dokumentas būtų pateiktas teisme; arba
- c) **jei procesas pradedamas paties teismo iniciatyva – tuo momentu, kai teismas priima sprendimą pradėti procesą, arba, jeigu tokio sprendimo nereikalaujama – tuo metu, kai byla įregistruojama teisme.**

17 straipsnis

Jurisdikcijos tikrinimas²¹

Tais atvejais, kai į valstybės narės (...) **teismą** kreipiamasi dėl bylos, kurią nagrinėti **iš esmės** pagal šį reglamentą jis neturi jurisdikcijos, o kurią nagrinėti (...) **iš esmės pagal** šį reglamentą turi jurisdikciją kitos valstybės narės (...) **teismas**, jis savo iniciatyva pareiškia neturintis jurisdikcijos.

²¹ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„valstybės narės teismas, į kurį kreiptasi dėl bylos, kurią nagrinėti iš esmės pagal šį reglamentą jis neturi jurisdikcijos, o kurią nagrinėti iš esmės pagal šį reglamentą jurisdikciją turi kitos valstybės narės teismas, turėtų savo iniciatyva pareikšti, kad jis neturi jurisdikcijos. Tačiau šiam teismui turėtų būtų suteikta diskrecija prašyti jurisdikcijos perdavimo pagal šį reglamentą, bet ne prievolė tai daryti;“

18 straipsnis

Priimtimumo tikrinimas

1. Jeigu atsakovas, kurio įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje, nei ta valstybė narė, kurioje buvo pradėtas procesas, neatvyksta į teismą, jurisdikciją turintis teismas bylą sustabdo, kol nustatoma, ar atsakovas dokumentą dėl bylos iškėlimo ar lygiavertį dokumentą gavo laiku, kad turėtų pakankamai laiko pasiruošti savo gynybai, arba kad šiuo tikslu buvo imtasi visų būtinų priemonių.
2. Vietoj šio straipsnio 1 dalies taikomas Reglamento (EB) Nr. 1393/2007 19 straipsnis tuo atveju, jeigu dokumentą dėl bylos iškėlimo ar lygiavertį dokumentą reikėjo išsiųsti iš vienos valstybės narės į kitą, kaip nurodoma minėtame reglamente.
3. Kai Reglamentas (EB) Nr. 1393/2007 netaikytinas, taikomas 1965 m. lapkričio 15 d. Hagos konvencijos dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo užsienyje 15 straipsnis, jeigu pagal šią konvenciją dokumentą dėl bylos iškėlimo ar lygiavertį dokumentą reikėjo išsiųsti į užsienį.

19 straipsnis

Lis pendens ir susiję ieškiniai²²

1. Jei procesą dėl santuokos nutraukimo, separacijos ar santuokos pripažinimo negaliojančia tos pačios bylos šalys (...) **pradedą** skirtingų valstybių narių (...) **teismuose**, (...) **teismas**, į kurį kreiptasi vėliau, savo iniciatyva sustabdo bylos nagrinėjimą, kol nustatoma (...) **teismo**, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija.

2. Jei procesas dėl tėvų pareigų to paties vaiko atžvilgiu ir tuo pačiu ieškinio pagrindu (...) **pradedamas** skirtingų valstybių narių (...) **teismuose**, (...) **teismas**, į kurį kreiptasi vėliau, savo iniciatyva sustabdo bylos nagrinėjimą, kol nustatoma (...) **teismo**, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija. **Tai netaikoma tuo atveju, jei vieno iš teismų jurisdikcija yra grindžiama tik 14 straipsniu.**

3. Jeigu nustatoma (...) **teismo**, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija, (...) **teismas**, į kurį kreiptasi vėliau, atsisako jurisdikcijos pirmojo **teismo** naudai.

Tokiu atveju bylos šalis, (...) **pradėjusi** atitinkamą procesą (...) **teisme**, į kurį kreiptasi vėliau, gali tuos teisinius veiksmus pradėti (...) **teisme**, į kurį kreiptasi pirmiausia.

4. Tais atvejais, kai kreipiamasi į valstybės narės teismą, kuriam 10a straipsnyje nurodytu sutikimu dėl jurisdikcijos suteikiama išimtinė jurisdikcija, kitos valstybės narės teismas sustabdo bylos nagrinėjimą, kol teismas, į kurį kreiptasi remiantis sutikimu, paskelbia, kad jis neturi jurisdikcijos pagal tą sutikimą.

5. Jei ir tiek, kiek teismas, dėl kurio jurisdikcijos duotas sutikimas, nustato savo išimtinę jurisdikciją pagal tą sutikimą, kitos valstybės narės teismas atsisako savo jurisdikcijos to teismo naudai.

²² Žr. 20 išnašoje siūlomą konstatuojamąją dalį.

Vaiko teisė pareikšti savo nuomonę²³

1. Naudodamiesi savo jurisdikcija pagal šio skyriaus 2 skirsnį, valstybių narių (...) **teismai, (...) laikydami nacionalinės teisės ir tvarkos,**²⁴ savo nuomonę gebančiam susidaryti vaikui **suteikia** (...) realią ir veiksmingą galimybę pareikšti (...) **savo nuomonę (...) tiesiogiai arba per tarpininką ar atitinkamą įstaigą.**

2. **Tais atvejais, kai teismas, vadovaudamasis nacionaline teise ir tvarka, suteikia vaikui galimybę pareikšti savo nuomonę pagal šį straipsnį, teismas** (...) deramai atsižvelgia į **vaiko** nuomonę, atsižvelgdamas į jo amžių ir brandą (...).

²³ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„vienas iš pagrindinių principų turėtų būti tas, kad su tėvų pareigomis susijusiame procese pagal šį reglamentą ir vaiko gražinimo procese pagal 1980 m. Hagos konvenciją vaikui, dėl kurio vykdomas procesas ir kuris yra pajėgus suformuluoti savo nuomonę, laikantis Teisingumo Teismo praktikos, turėtų būti suteikta reali ir veiksminga galimybė pareikšti savo nuomonę, ir į šią nuomonę turėtų būti deramai atsižvelgiama nustatant vaiko interesus. Vaiko galimybė laisvai pareikšti savo nuomonę pagal Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartijos 24 straipsnio 1 dalį ir atsižvelgiant į Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 12 straipsnį vaidina svarbų vaidmenį taikant šį reglamentą. Vis dėlto, reglamente turėtų būti numatyta, kad klausimas dėl to, kas išklauskys vaiką ir kaip vaikas turi būti išklauskiamas, turi būti apibrėžtas laikantis valstybių narių nacionalinės teisės ir tvarkos. Todėl šiuo reglamentu nesiekama nustatyti, ar vaiką turėtų išklausti asmeniškai teisėjas ar specialiai parengtas ekspertas, vėliau informuosiantis teismą, arba tai, ar vaikas turėtų būti išklauskiamas teismo salėje ar kitoje vietoje arba kitu būdu. Be to, nors teisė būti išklauskiamas lieka viena iš vaiko teisių, prievolė išklausti vaiką nėra absoliuti, o turi būti vertinama atsižvelgiant į vaiko interesus, pavyzdžiui, tais atvejais, kai bylos šalys tarpusavyje susitaria;“

²⁴ Žr. 32 išnašoje siūlomą konstatuojamąją dalį.

III SKYRIUS

TARPTAUTINIS VAIKŲ PAGROBIMAS²⁵

21 straipsnis

Vaiko grąžinimas pagal 1980 m. Hagos konvenciją

Tais atvejais, kai asmuo, institucija ar kita įstaiga, teigiantys, kad vaiko globos teisės buvo pažeistos, **tiesiogiai arba padedami centrinės institucijos** kreipiasi į valstybės narės teismą su prašymu priimti sprendimą pagal **1980 m.** Hagos konvenciją (...) grąžinti **jaunesnį nei 16 metų** amžiaus vaiką, kuris buvo neteisėtai išvežtas ar yra neteisėtai laikomas kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo jo įprastinė gyvenamoji vieta prieš pat neteisėtą išvežimą arba laikymą, taikomi (...) **21a–26a** straipsniai **bei VI skyrius ir jie papildo Hagos konvenciją.**

²⁵ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„siekiant vaiko grąžinimo procesą pagal 1980 m. Hagos konvenciją užbaigti kuo greičiau, valstybės narės, atsižvelgdamos į savo nacionalinę teismų struktūrą, turėtų apsvarstyti galimybę jurisdikciją to proceso atžvilgiu sutelkti kuo mažesniame skaičiuje teismų. Jurisdikcija vaikų pagrobimo bylose galėtų būti sutelkta vieninteliame teisme visos šalies mastu arba tik keliuose teismuose, pavyzdžiui, kaip atskaitos tašką imant apeliacinių teismų skaičių, o jurisdikciją tarptautinio vaikų pagrobimo bylose sutelkiant viename iš kiekvienos apeliacinių teismų apygardos pirmosios instancijos teismų;“

21a straipsnis

Centrinių institucijų vykdomas prašymų priėmimas ir nagrinėjimas

1. **Prašomoji centrinė institucija skubiai išnagrinėja 21 straipsnyje nurodytą prašymą, grindžiamą 1980 m. Hagos konvencija.**
2. **Tais atvejais, kai prašomosios valstybės narės centrinė institucija gauna 21 straipsnyje nurodytą prašymą, ji per 5 darbo dienas po prašymo gavimo datos patvirtina jį gavusi. Ji nepagrįstai nedelsdama informuoja atitinkamai prašančiosios valstybės narės centrinę instituciją arba prašymo pateikėją apie tai, kokių pradinių veiksmų buvo imtasi arba bus imtasi reaguojant į prašymą, ir gali paprašyti papildomų reikiamų dokumentų ir informacijos.**

(...)

23 straipsnis

Spartus **teismo** procesas (...)²⁶

²⁶ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„visų instancijų teismai savo sprendimą turėtų pateikti per šešias savaites, išskyrus tuos atvejus, kai dėl išimtinių aplinkybių to padaryti neįmanoma. Tai, kad naudojamosi alternatyvaus ginčų sprendimo priemonėmis, savaime nelaikoma išimtine aplinkybe, dėl kurios būtų leidžiama nesilaikyti šio termino. Vis dėlto, tokių priemonių naudojimo metu arba dėl jų gali susidaryti išimtinės aplinkybės. Pirmosios instancijos teismo atveju terminas turėtų būti pradėtas skaičiuoti nuo kreipimosi į teismą momento. Aukštesnės instancijos teismo atveju jis turėtų būti pradėtas skaičiuoti nuo to momento, kai buvo atlikti visi reikiami procedūriniai veiksmai. Tokie veiksmai, priklausomai nuo atitinkamos teisinės sistemos, galėtų apimti apeliacinio skundo įteikimą atsakovui valstybėje narėje, kurioje įsikūręs teismas, arba kitoje valstybėje narėje, bylos ir apeliacinio skundo perdavimą apeliaciniam teismui valstybėse narėse, kuriose apeliacinis skundas turi būti pateikiamas teismui, kurio sprendimas apskundžiamas, arba bylos šalies prašymą sušaukti posėdį, kai tokio prašymo reikalaujama pagal nacionalinę teisę. Valstybės narės taip pat turėtų apsvarstyti galimybę apriboti galimų apeliacinių skundų skaičių nustatant, kad sprendimą dėl vaiko gražinimo arba negražinimo pagal 1980 m. Hagos konvenciją būtų galima apskūsti tik vieną kartą;“

1. Teismas, kuriam pateikiamas 21 straipsnyje nurodytas prašymas dėl vaiko grąžinimo, skubiai išnagrinėja tą prašymą taikydamas skubiausias procedūras, kurias numato nacionalinė teisė.

2. Nedarant poveikio (...) **1 daliai, pirmosios instancijos** teismas priima sprendimą ne vėliau kaip per šešias savaites nuo tada, kai (...) **į jį (...) kreiptasi**, išskyrus atvejus, kai dėl išimtinių aplinkybių to padaryti neįmanoma.

(...)

3. **Išskyrus atvejus, kai dėl išimtinių aplinkybių to padaryti neįmanoma, aukštesnės instancijos teismas priima sprendimą ne vėliau kaip per šešias savaites nuo tada, kai buvo atlikti visi reikiami procedūriniai veiksmai ir teismas turi galimybę nagrinėti apeliacinį skundą surengdamas posėdį ar kitu būdu.**

23a straipsnis

Alternatyvus ginčų sprendimas²⁷

Kuo anksčiau ir bet kuriame bylos nagrinėjimo etape teismas tiesiogiai arba, kai tinkama, padedamas centrinių institucijų paprašo šalių apsvarstyti, ar jos pageidauja naudotis taikinamuoju tarpininkavimu ar kitomis alternatyvaus ginčų sprendimo priemonėmis, nebent tai neatitiktų vaiko interesų, tai būtų netinkama konkrečiu atveju arba dėl to procesas nepagrįstai užsitęstų.

24 straipsnis

(...) Vaiko teisė (...) **pareikšti savo nuomonę grąžinimo procese**

(...) Šio reglamento 20 straipsnis taikomas ir vaiko grąžinimo procese pagal 1980 m. Hagos konvenciją.

²⁷ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„visose su vaikais susijusiose bylose, visų pirma tarptautinio vaikų grobimo bylose, teismai turėtų apsvarstyti sprendimo galimybę pasitelkiant taikinamąjį tarpininkavimą ir kitas tinkamas priemones, prisidedant, kai tinkama, veikiantiems tinklams ir paramos taikinamajam tarpininkavimui tarpvalstybiniuose ginčiuose dėl tėvų pareigų struktūroms. Tačiau dėl tokių veiksmų neturėtų nepagrįstai pailgėti pagal 1980 m. Hagos konvenciją vykdomas procesas dėl grąžinimo; Be to, taikinamasis tarpininkavimas ne visada gali būti tinkamas pasirinkimas, ypač smurto šeimoje atvejais.

Tais atvejais, kai vykdamas vaiko grąžinimo procesą pagal 1980 m. Hagos konvenciją tėvai susitaria ne tik dėl vaiko grąžinimo ar negrąžinimo, bet ir dėl kitų su tėvų pareigomis susijusių klausimų, šiuo reglamentu tam tikromis aplinkybėmis jiems turėtų būti suteikta galimybė susitarti, kad teismas, į kurį kreiptasi pagal 1980 m. Hagos konvenciją, turėtų turėti jurisdikciją jų susitarimui suteikti teisiškai privalomą pobūdį įtraukdamas jį į sprendimą, patvirtindamas jį arba taikydamas kitą pagal nacionalinę teisę ir procedūrą numatytą formą. Todėl valstybės narės, kurios yra sutelkusios jurisdikciją, turėtų apsvarstyti, ar reikėtų suteikti galimybę teismui, į kurį kreiptasi dėl vaiko grąžinimo proceso pagal 1980 m. Hagos konvenciją, naudotis ir jurisdikcija, dėl kurios šalys susitarė pagal šį reglamentą, su tėvų pareigomis susijusiose bylose, kai šalių susitarimas buvo pasiektas to grąžinimo proceso eigoje;“

28

Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„valstybės narės, į kurią vaikas buvo neteisėtai išvežtas ar kurioje jis yra neteisėtai laikomas, teismas turėtų galėti konkrečiais, tinkamai pagrįstais atvejais atsisakyti nurodyti jį grąžinti, kaip leidžiama pagal 1980 m. Hagos konvenciją. Prieš tai darydamas jis turėtų įvertinti, ar buvo imtasi arba gali būti imtasi tinkamų apsaugos priemonių siekiant pašalinti pavojus vaiko interesams, kurie galėtų sukliudyti vaiko grąžinimui pagal 1980 m. Hagos konvencijos 13 straipsnio 1 dalies b punktą.

Tais atvejais, kai teismas svarsto galimybę atsisakyti nurodyti grąžinti vaiką remiantis vien tik 1980 m. Hagos konvencijos 13 straipsnio 1 dalies b punktu, jis neturėtų atsisakyti nurodyti grąžinti vaiką, jeigu vaiko grąžinimo siekianti bylos šalis įrodo teismui arba teismas kitu būdu įsitikina, kad buvo imtasi tinkamų priemonių vaiko apsaugai po jo grąžinimo užtikrinti. Tokių priemonių pavyzdžiai galėtų būti tos valstybės narės teismo nutartis, kuria prašymo pateikėjui uždraudžiama artintis prie vaiko, laikinoji tos valstybės narės priemonė, įskaitant apsaugos priemones, pagal kurią vaikui leidžiama likti su jį pagrobusi vienu iš tėvų, kuris yra pagrindinis vaiką prižiūrintis asmuo, kol toje valstybėje narėje bus priimtas sprendimas dėl globos esmės po grąžinimo, arba įrodymas, kad vaikas, kuriam reikalingas gydymas, galės naudotis medicinos įstaigų paslaugomis. Tai, kokios rūšies priemonė yra tinkama konkrečiu atveju, turėtų priklausyti nuo konkretaus pavojaus, kuris gali kilti vaikui, jei jis būtų grąžintas nesiimant tokių priemonių. Teismas, siekiantis nustatyti, ar buvo imtasi tinkamų priemonių, pirmiausia turėtų pasikliauti šalimis ir, kai būtina ir tinkama, paprašyti centrinių institucijų ar tinklo teisėjų pagalbos, visų pirma Europos teisminiame tinkle civilinėse ir komercinėse bylose ir Tarptautiniame Hagos teisėjų tinkle.

Be to, teismas tinkamais atvejais gali nurodyti taikyti bet kokias laikinas priemones, įskaitant apsaugos priemones pagal šį reglamentą, kad būtų kuo labiau sumažintas dėl grąžinimo vaikui kylantis fizinės ar psichologinės žalos pavojus, dėl kurio kitu atveju būtų atsisakyta nurodyti vaiką grąžinti. Dėl tokių laikinųjų priemonių ir jų judėjimo neturėtų būti uždelstas grąžinimo procesas pagal Hagos konvenciją ar pakenkta teismo, į kurį kreiptasi dėl grąžinimo proceso pagal 1980 m. Hagos konvenciją, ir teismo, turinčio jurisdikciją dėl tėvų pareigų esmės pagal šį reglamentą, jurisdikcijos atribojimui. Jei būtina, jis turėtų pasikonsultuoti su vaiko įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismu arba kompetentingomis institucijomis, padedamas centrinių institucijų arba tinklo teisėjų, visų pirma Europos teisminiame tinkle civilinėse ir komercinėse bylose ir Tarptautiniame Hagos teisėjų tinkle. Tos priemonės turėtų būti pripažįstamos ir vykdomos visose kitose valstybėse narėse, įskaitant valstybes nares, turinčias jurisdikciją pagal šį reglamentą, kol atitinkamos valstybės narės kompetentingas teismas imsis jo manymu tinkamų priemonių. Tokios priemonės galėtų apimti, pavyzdžiui, nurodymą, kad vaikas turėtų toliau gyventi su pagrindiniu jį prižiūrinčiu asmeniu arba tai, kaip su vaiku turėtų būti bendraujama po grąžinimo, kol vaiko įprastinės gyvenamosios vietos teismas priims jo manymu tinkamas priemones. Tai neturėtų daryti poveikio jokiai priemonei, kurios ėmėsi vaiko įprastinės gyvenamosios vietos teismas, ar sprendimui, kurį jis priėmė, po vaiko grąžinimo.“

1. Teismas negali atsisakyti nurodyti vaiką grąžinti, **jei asmeniui, siekiančiam vaiko grąžinimo, nebuvo suteikta galimybė būti išklaustam.**

1a. Teismas bet kuriame bylos nagrinėjimo etape gali pagal 14 straipsnį svarstyti, ar, atsižvelgiant į vaiko interesus, turėtų būti užtikrintas vaiko ir asmens, siekiančio vaiko grąžinimo, bendravimas.

2. Tais atvejais, kai teismas svarsto galimybę atsisakyti nurodyti grąžinti vaiką remiantis vien tik 1980 m. Hagos konvencijos (...) 13 straipsnio 1 dalies b punktu, jis **negali atsisakyti nurodyti grąžinti vaiką, jeigu (...) vaiko grąžinimo siekianti bylos šalis, pateikusi pakankamai įrodymų, įrodo teismui arba teismas kitu būdu įsitikina**, kad buvo imtasi tinkamų priemonių vaiko apsaugai po jo grąžinimo užtikrinti.

3. (...) 2 dalies tikslais teismas (...) tiesiogiai pagal 67a straipsnį arba padedamas centrinių institucijų **gali susisiekti** su valstybės narės, kurioje buvo vaiko įprastinė gyvenamoji vieta prieš pat jo neteisėtą išvežimą arba laikymą, kompetentingomis institucijomis (...).

4. **Kai tinkama, teismas, nuroydamas vaiką grąžinti, gali (...)** imtis laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones, pagal šio reglamento (...) 14 straipsnį, (...) **kad vaikas būtų apsaugotas nuo 1980 m. Hagos konvencijos 13 straipsnio 1 dalies b punkte nurodyto rimto pavojus, su sąlyga, kad svarstant ar imantis tokių priemonių nebus nepagrįstai vilkinamas grąžinimo procesas.**

(...)

5. (...) Sprendimas, kuriuo nurodyta vaiką grąžinti, **gali būti paskelbtas** laikinai vykdytinu nepaisant apeliacinių skundų (...), **jei dėl vaiko interesų vaiką reikia grąžinti anksčiau, nei bus paskelbtas sprendimas dėl apeliacinio skundo.**²⁹

(...)

25a straipsnis

Sprendimų, kuriais nurodyta vaiką grąžinti, vykdymo užtikrinimas

1. Už vykdymo užtikrinimą atsakinga valdžios institucija, kuriai pateikiamas prašymas dėl sprendimo, kuriuo nurodyta vaiką grąžinti į kitą valstybę narę, vykdymo užtikrinimo, skubiai išnagrinėja prašymą.
2. Tais atvejais, kai sprendimo vykdymas nebuvo užtikrintas per šešias savaites nuo tada, kai buvo pradėtas vykdymo užtikrinimo procesas, vykdymo užtikrinimo siekianti bylos šalis arba vykdymo užtikrinimo valstybės narės centrinė institucija turi teisę reikalauti, kad vykdymo užtikrinimo institucija nurodytų vėlavimo priežastis.

(...)

²⁹ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:
„nacionalinėje teisėje gali būti nurodyta, kuris teismas gali paskelbti teismo sprendimą preliminariai vykdytinu;“

26a straipsnis

Procedūra po atsisakymo grąžinti vaiką pagal 1980 m. Hagos konvencijos 13 straipsnio 1 dalį ir 13 straipsnio 2 dalį³⁰

³⁰ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„tais atvejais, kai valstybės narės, į kurią vaikas buvo neteisėtai išvežtas ar kurioje yra neteisėtai laikomas, teismas nusprendžia atsisakyti nurodyti vaiką grąžinti pagal 1980 m. Hagos konvenciją, jo sprendime turėtų būti aiškiai nurodyti 1980 m. Hagos konvencijos straipsniai, kuriais toks atsisakymas grindžiamas. Nepriklausomai nuo to, ar toks sprendimas dėl negrąžinimo yra galutinis ar dar gali būti apskūstas apeliacine tvarka, jis vis dėlto gali būti pakeistas vėlesniu sprendimu, kurį procese dėl globos priima valstybės narės, kurioje buvo vaiko įprastinė gyvenamoji vieta iki neteisėto išvežimo ar laikymo, teismas. Šio proceso metu turėtų būti nuodugniai išnagrinėtos visos aplinkybės atsižvelgiant į vaiko interesus, įskaitant tėvų elgesį, tačiau tuo neapsiribojant. Jeigu priimtu sprendimu dėl globos teisių esmės nurodyta, kad vaikas turi būti grąžintas, grąžinimas turėtų būti vykdomas, jokiaje kitoje valstybėje narėje nereikalaujant jokios specialios procedūros tam sprendimui pripažinti ir vykdyti.

Teismas, atsisakantis nurodyti vaiką grąžinti, turėtų savo iniciatyva išduoti pažymą, naudodamas šiame reglamente pateiktą atitinkamą formą. Šios pažymos paskirtis – informuoti šalis apie galimybę per tris mėnesius nuo pranešimo apie sprendimą, kuriuo atsisakoma vaiką grąžinti, kreiptis į valstybės narės, kurioje buvo vaiko įprastinė gyvenamoji vieta prieš pat jo neteisėtą išvežimą arba laikymą, teismą su prašymais dėl globos teisių esmės. Ja taip pat informuojama apie tai, kad tokio proceso pabaigoje priimtas sprendimas, kuriuo nurodyta, kad vaikas turi būti grąžintas, pagal šį reglamentą yra vykdytinas bet kurioje kitoje valstybėje narėje.

Jeigu valstybėje narėje, kurioje buvo vaiko įprastinė gyvenamoji vieta prieš pat jo neteisėtą išvežimą ar laikymą, jau vykdomas procesas dėl globos teisių esmės tuo metu, kai teismas, į kurį kreiptasi su grąžinimo prašymu pagal 1980 m. Hagos konvenciją, atsisako nurodyti vaiką grąžinti remdamasis vien tik Hagos konvencijos 13 straipsnio 1 dalies b punktu arba 13 straipsnio 2 dalimi, sprendimą dėl vaiko negrąžinimo priėmęs teismas teismui, į kurį kreiptasi dėl proceso dėl globos teisių, taip pat turėtų perduoti savo sprendimo kopiją, atitinkamą pažymą ir posėdžio stenogramą, santrauką arba protokolą, taip pat visus kitus dokumentus, kurie, jo manymu, yra aktualūs. Terminas „visi kiti dokumentai, kurie, jo manymu, yra aktualūs“ turėtų reikšti dokumentus, kuriuose esama informacijos, kuri galėtų daryti įtaką proceso dėl globos teisių baigčiai, jei tokia informacija dar nėra pateikta pačiame sprendime dėl vaiko negrąžinimo.

Tais atvejais, kai valstybėje narėje, kurioje buvo vaiko įprastinė gyvenamoji vieta prieš pat jo neteisėtą išvežimą ar laikymą, dar nėra vykdomas joks procesas dėl globos teisių esmės ir kuri nors bylos šalis kreipiasi į tos valstybės narės teismą gavusi informacijos iš teismo, priėmusio sprendimą dėl vaiko negrąžinimo, ta šalis turėtų pateikti teismui, į kurį kreipiamasi su prašymu dėl globos teisių esmės, sprendimo negrąžinti vaiko pagal 1980 m. Hagos konvenciją kopiją, atitinkamą pažymą ir posėdžio stenogramą, santrauką arba protokolą. Tai neužkerta kelio teismui, į kurį kreiptasi, prašyti papildomų dokumentų, kurie, jo manymu, yra aktualūs, kuriuose esama informacijos, kuri galėtų daryti įtaką proceso dėl globos teisių baigčiai, jei tokia informacija dar nėra pateikta pačiame sprendime dėl vaiko negrąžinimo;“

1. Šis straipsnis taikomas tais atvejais, kai sprendimas, kuriuo vaiką grąžinti į kitą valstybę narę atsisakoma, yra grindžiamas vien tik Hagos konvencijos 13 straipsnio 1 dalies b punktu arba 13 straipsnio 2 dalimi.

2. 1 dalyje nurodytą sprendimą priėmęs teismas savo iniciatyva išduoda pažymą, naudodamas [X] priede pateiktą formą. Pažyma užpildoma ir išduodama sprendimo kalba. Pažyma taip pat gali būti išduodama kita bylos šalies prašoma oficialiaja Europos Sąjungos kalba. Tai nesukuria jokių prievolių pažymą išdavusiam teismui pateikti [atitinkamo turinio] vertimą arba transliteraciją.

3. Jeigu tuo metu, kai teismas priima 1 dalyje nurodytą sprendimą, į valstybės narės, kurioje buvo vaiko įprastinė gyvenamoji vieta prieš pat jo neteisėtą išvežimą ar laikymą, teismą jau kreiptasi dėl proceso dėl globos teisių esmės, teismas, jei jis žino apie tą procesą, per vieną mėnesį nuo 1 dalyje nurodyto sprendimo priėmimo datos tiesiogiai arba per centrinės institucijas perduoda tos valstybės narės teismui šiuos dokumentus:

- a) savo sprendimo kopiją;
- b) pagal 2 dalį išduotą pažymą, ir
- c) kai taikytina, teismo posėdžio stenogramą, santrauką arba protokolą ir visus kitus dokumentus, kurie, jo manymu, yra aktualūs.

4. Valstybės narės, kurioje buvo vaiko įprastinė gyvenamoji vieta prieš pat jo neteisėtą išvežimą arba laikymą, gali prireikus reikalauti, kad bylos šalis pateiktų sprendimo ir bet kokio kito dokumento, pridėto prie pažymos pagal 3 dalies c punktą, vertimą arba transliteraciją pagal 69 straipsnį.

5. Jeigu kitais atvejais, nei nurodytieji 3 dalyje, viena iš bylos šalių per tris mėnesius nuo pranešimo apie 1 dalyje nurodytą sprendimą dienos kreipiasi į valstybės narės, kurioje buvo vaiko įprastinė gyvenamoji vieta prieš pat jo neteisėtą išvežimą arba laikymą, teismą su prašymu išnagrinėti globos teisių esmę,³¹ ta šalis tam teismui pateikia šiuos dokumentus:

- a) sprendimo kopiją;**
- b) pagal 2 dalį išduotą pažymą, ir**
- c) kai taikytina, teismo, atsisakiusio nurodyti vaiką gražinti, posėdžio stenogramą, santrauką arba protokolą.**

6. Nepaisant 1 dalyje minimo sprendimo dėl negražinimo, bet koks 3 ir 5 dalyse minimo proceso pabaigoje priimtas sprendimas dėl globos teisių esmės, kuriuo nurodyta, kad vaikas turi būti gražintas, yra vykdytinas kitoje valstybėje narėje pagal šio reglamento IV skyrių.

³¹ Žr. 471 straipsnio 4 dalį, kurioje nurodyta, kad pažyma, kuria inicijuojamas privalomasis mechanizmas, „išduodama tik tuo atveju, jeigu teismas, priimdamas sprendimą, atsižvelgė į priežastis ir faktus, kuriais grindžiamas ankstesnis kitoje valstybėje priimtas sprendimas pagal 1980 m. Hagos konvencijos 13 straipsnio 1 dalies b punktą arba 13 straipsnio 2 dalį“.

IV SKYRIUS
PRIPAŽINIMAS IR VYKDYMAS

1 SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS DĖL PRIPAŽINIMO IR VYKDYMO

1 poskirsnis

Pripažinimas

Sprendimo pripažinimas³²

³² Turi būti įrašytos dvi maždaug taip suformuluotos konstatuojamosios dalys:

- (R1) „tarpusavio pasitikėjimas teisingumo vykdymu Sąjungoje pagrindžia principą, kad valstybėje narėje priimti sprendimai su santuoka susijusiose bylose ir su tėvų pareigomis susijusiose bylose turėtų būti pripažįstami visose valstybėse narėse, nereikalaujant jokių pripažinimo procedūrų. Konkrečiai, kai prašomosios valstybės narės kompetentingoms institucijoms pateikiamas kitoje valstybėje narėje priimtas sprendimas, kuriuo patvirtinamos skyrybos, separacija ar santuokos pripažinimas negaliojančia ir kurio nebegalima užginčyti kilmės valstybėje narėje, jos sprendimą turėtų pripažinti įstatymų nustatyta tvarka netaikydamos jokių specialių procedūrų ir turėtų atitinkamai pakeisti savo civilinės būklės aktų įrašus. Pagal šį reglamentą, tai, ar šiais pagrindais gali remtis bylos šalis, ar jais galima remtis *ex officio*, kaip numatyta nacionalinėje teisėje, nustatoma pagal nacionalinę teisę. Tai neužkerta kelio bet kuriai suinteresuotajai šaliai pateikti pagal šį reglamentą prašymą dėl sprendimo, kuriuo nustatoma, kad nėra jokių atsisakyti pripažinti pagrindų, kaip nurodyta šiame reglamente. Tai, kas gali būti laikomas suinteresuotąja šalimi, turinčia teisę pateikti tokį prašymą, turėtų būti nustatoma pagal valstybės narės, kurioje pateikiamas toks prašymas, teisę;“
- (R2) „pripažinti sprendimą turėtų būti atsisakoma tik tuomet, kai esama vieno ar daugiau atsisakymo pripažinti pagrindų, numatytų šiame reglamente. Šiame reglamente pateiktų atsisakymo pripažinti pagrindų sąrašas yra baigtinis, ir jame nepateiktais pagrindais, pvz., *lis pendens* taisyklės pažeidimu, negali būti remiamasi kaip atsisakymo pripažinti pagrindais. Su tėvų pareigomis susijusiose bylose vėlesnis sprendimas visada pakeičia ankstesnį sprendimą tiek, kiek jie yra tarpusavyje nesuderinami, ir ateityje galioja. Kalbant apie vaikui suteikiamą galimybę pareikšti savo nuomonę, negalima atsisakyti pripažinti sprendimą remiantis vien tik tuo, kad kilmės valstybės narės teismas naudojo kitokį būdą vaikui išklausti, nei naudotų pripažinimo valstybės narės teismas, kadangi spręsti dėl tinkamo būdo turėtų kilmės valstybės narės teismas.

Nors, remiantis Teisingumo Teismo praktika, Pagrindinių teisių chartijos 24 straipsnyje ir šiame reglamente nereikalaujama, kad kilmės valstybės narės teismas kiekvienu atveju sužinotų vaiko nuomonę jį išklausdamas, ir todėl tas teismas išlaiko tam tikrą diskreciją, teismo praktikoje taip pat nustatyta, kad tais atvejais, kai teismas nusprendžia suteikti galimybę išklausti vaiką, reikalaujama, kad teismas imtųsi visų tinkamų priemonių tokiam išklausymui surengti, atsižvelgdamas į vaiko interesus ir kiekvieno atskiro atvejo aplinkybes, siekiant užtikrinti tų nuostatų veiksmingumą ir suteikti vaikui realią ir veiksmingą galimybę pareikšti savo nuomonę. Kilmės valstybės narės teismas turėtų, kiek įmanoma ir visada atsižvelgdamas į vaiko interesus, naudotis visomis jam pagal nacionalinę teisę prieinamomis priemonėmis, taip pat specialiomis tarptautinio teismo bendradarbiavimo priemonėmis, įskaitant, kai tinkama, numatytąsias Reglamente Nr. 1206/2001.

Valstybė narė, kurioje siekiama sprendimo pripažinimo, neturėtų atsisakyti jį pripažinti, kai taikoma viena iš šio konkretaus nepripažinimo pagrindo išimčių, leidžiamų pagal šį reglamentą. Šių išimčių poveikis yra tai, kad vykdymo valstybės narės teismas negali atsisakyti vykdyti sprendimą remdamasis tik ta priežastimi, kad vaikui nebuvo suteikta galimybė pareikšti savo nuomonę, atsižvelgiant į jo interesus, jei procesas buvo susijęs tik su vaikui priklausančiu turtu, su sąlyga, kad tokios galimybės suteikti nereikėjo atsižvelgiant į bylos dalyką, arba tuo atveju, kai tam būta rimtų priežasčių, visų pirma atsižvelgiant į atvejo skubumą. Tokios rimtos priežastys, galėtų būti, pavyzdžiui, gresiantis pavojus vaiko fizinei ir psichologinei neliečiamybei arba gyvybei ir tai, kad toliau delsiant galėtų kilti rizika, kad šis pavojus materializuosis;“

1. Vienoje valstybėje narėje priimtas sprendimas pripažįstamas kitose valstybėse narėse nereikalaujant jokios **specialios** procedūros.
2. Konkrečiai, nedarant poveikio 3 daliai, nereikalaujama jokios **specialios** procedūros valstybės narės civilinio statuso aktų įrašams atnaujinti remiantis kitoje valstybėje narėje priimtu sprendimu, susijusiu su santuokos nutraukimu, separacija ar santuokos pripažinimu negaliojančia, kuris nebegali būti skundžiamas apeliacine tvarka pagal tos valstybės narės teisę.
3. Bet kuri suinteresuotoji šalis, **laikydamosi 42/47q–45/47r straipsniuose ir, kai tinkama, šio skyriaus 5 skirsnyje ir VI skyriuje nustatytos tvarkos**, gali prašyti priimti sprendimą, kuriuo būtų nustatyta, kad nėra jokių 37 ir 38 straipsniuose nurodytų atsisakymo pripažinti pagrindų. (...)

4. **Teismo, apie kurį kiekviena valstybė narė praneša Komisijai pagal 81 straipsnį, vietinė jurisdikcija nustatoma pagal valstybės narės, kurioje pradėtas procesas pagal 3 dalį, teisę.**

5. Kai sprendimo pripažinimo klausimas valstybės narės (...) **teisme** iškeliamas kaip šalutinis klausimas, tas (...) **teismas** gali jį išspręsti.

28 straipsnis

Dokumentai, (...) **teiktini** siekiant sprendimo pripažinimo

1. Proceso šalis, pageidaujanti valstybėje narėje remtis kitoje valstybėje priimtu sprendimu, (...) **pateikia:**

- a) sprendimo kopiją, tenkinančią sąlygas, būtinas jos autentiškumui nustatyti, ir
- b) pagal (...) **36a** straipsnį išduotą atitinkamą pažymą.

2. **Teismas arba kompetentinga** institucija³³, kuriame (- ioje) siekiama remtis kitoje valstybėje narėje priimtu sprendimu, prireikus gali pareikalauti, kad siekianti juo remtis šalis pateiktų 1 dalies b punkte nurodytos pažymos (...) [atitinkamo turinio]³⁴ **vertimą arba transliteraciją** pagal 69 straipsnį.

³³ Čia vien tik žodžio „institucija“, kuris paprastai yra įtrauktas į termino „teismas“ apibrėžtį, nepakanka, nes ši nuostata taip pat apima institucijas, nepriimančias sprendimų bylose pagal šį reglamentą.

³⁴ Žodžiai „atitinkamas turinys“ bus pakeisti nuorodomis į atitinkamos pažymos atitinkamų laukelių numerius.

3. Teismas arba kompetentinga institucija, kuriame (- ioje) siekiama remtis kitoje valstybėje narėje priimtu sprendimu, gali pareikalauti, kad proceso šalis, (...) be pažymos [atitinkamo turinio] vertimo arba transliteracijos, pateiktų ir sprendimo vertimą arba transliteraciją pagal 69 straipsnį, (...) jei jis (ji) negali tęsti proceso be tokio vertimo ar transliteracijos.

28a straipsnis

Dokumentų nepateikimas

- 1. Jei 28 straipsnio 1 dalyje nurodyti dokumentai nepateikiami, teismas arba kompetentinga institucija gali nustatyti terminą jiems pateikti, sutikti priimti lygiaverčius dokumentus arba, jeigu mano turintis (- i) pakankamai informacijos, leisti jų nepateikti.**
- 2. Jei teismas arba kompetentinga institucija to reikalauja, turi būti pateiktas tokių lygiaverčių dokumentų vertimas arba transliteracija pagal 69 straipsnį.**

29 straipsnis

Bylos sustabdymas

(...) **Teismas**, kuriame siekiama remtis kitoje valstybėje narėje priimtu sprendimu, gali visiškai arba iš dalies sustabdyti (...) bylos nagrinėjimą, (...) **kai**:

- (...) kilmės valstybėje narėje (...) **buvo paduotas paprastas apeliacinis skundas dėl to sprendimo, arba**
- buvo pateiktas prašymas priimti sprendimą, kad nėra 37 ir 38 straipsniuose nurodytų atsisakymo pripažinti pagrindų, arba prašymas priimti sprendimą dėl atsisakymo pripažinti remiantis vienu iš tų pagrindų (...).

(...)

2 poskirsnis

Vykdytinumas ir vykdymas

30 straipsnis

Vykdytini sprendimai

1. Valstybėje narėje (...) priimtas sprendimas (...) su tėvų pareigomis susijusioje byloje, kuris yra vykdytinas toje valstybėje narėje, yra vykdytinas kitose valstybėse narėse nereikalaujant jo paskelbti vykdytinu³⁵.
2. Siekiant kitoje valstybėje narėje vykdyti sprendimą, kuriuo suteikiamos bendravimo teisės, kilmės teismas gali paskelbti sprendimą laikinai vykdytinu neatsižvelgiant į apeliacinius skundus (...);

(31 straipsnis perkeltas į 31/47e straipsnį)

(32 straipsnis perkeltas į 32/47f straipsnį)

³⁵ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„be to, siekis sumažinti tarpvalstybinio bylinėjimosi dėl vaikų trukmę ir išlaidas pagrindžia sprendimą panaikinti paskelbimo vykdytinu procedūrą (apimančią ir registraciją vykdymo tikslu), prieš tą sprendimą vykdant vykdymo valstybėje narėje, visų sprendimų su tėvų pareigomis susijusiose bylose atveju. Reglamentu (EB) Nr. 2201/2003 šis reikalavimas panaikintas tik tam tikrų sprendimų atveju – kuriais suteikiamos bendravimo teisės ir kuriais nurodoma vaiką grąžinti, o šiuo reglamentu šis reikalavimas panaikinamas tarpvalstybinio lygmeniu vykdant visus sprendimus su tėvų pareigomis susijusiose bylose, kartu išlaikant dar palankesnes nuostatas tam tikrų sprendimų, kuriais suteikiamos bendravimo teisės, ir tam tikrų sprendimų, kuriais nurodoma grąžinti vaiką, atžvilgiu. Todėl, laikantis šio reglamento nuostatų, bet kurios kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas turėtų būti traktuojamas taip, tarsi jis būtų priimtas vykdymo valstybėje narėje;“

(...)33 straipsnis

Dokumentai, (...) **teiktini** (...) siekiant sprendimo vykdymo

1. (...) **Kad** valstybėje narėje būtų vykdomas kitoje valstybėje narėje priimtas sprendimas (...), **vykdymo siekianti proceso šalis institucijai, kompetentingai vykdymo tikslais, pateikia:**

- a) sprendimo kopiją, tenkinančią sąlygas, būtinas jos autentiškumui nustatyti, ir
- b) pagal (...) **36a** (...) straipsnį išduotą atitinkamą pažymą.

2. **Kad** valstybėje narėje būtų vykdomas kitoje valstybėje narėje priimtas sprendimas, kuriuo skiriama laikinoji priemonė, įskaitant apsaugos priemones, vykdymo siekianti proceso šalis institucijai, kompetentingai vykdymo tikslais, pateikia:

- a) sprendimo kopiją, tenkinančią sąlygas, būtinas jos autentiškumui nustatyti,
- b) pagal **36a** straipsnį išduotą atitinkamą pažymą, kuria patvirtinama, kad sprendimas yra vykdytinas kilmės valstybėje narėje ir kad kilmės teismas:
 - i) turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, arba
 - ii) skyrė šias priemones pagal **25** straipsnio 4 dalį kartu su **14** straipsniu, **14** straipsnis ir

c) **jei priemonė buvo skirta neįteikus atsakovui šaukimo į teismą – sprendimo įteikimo įrodymą.**³⁶

3. (...) **Vykdyto tikslais kompetentinga institucija** prireikus gali pareikalauti, kad (...) **vykdymo siekianti proceso šalis** pateiktų pažymos, kurioje nurodoma vykdytina pareiga, (...) [atitinkamo turinio] **vertimą arba transliteraciją** pagal 69 straipsnį.

³⁶ Turi būti įrašyta konstatuojamoji dalis, parengta remiantis Reglamento „Briuselis Ia“ 32 ir 33 konstatuojamosiomis dalimis:

„kai laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, skiria teismas, turintis jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, pagal šį reglamentą turėtų būti užtikrinamas laisvas jų judėjimas. Tačiau laikinosios priemonės, įskaitant apsaugos priemones, kurias toks teismas skyrė neįteikus atsakovui šaukimo į teismą, pagal šį reglamentą neturėtų būti pripažįstamos ir vykdomos, išskyrus atvejus, kai sprendimas, kuriame yra nurodyta konkreti priemonė, prieš vykdymą buvo įteiktas atsakovui. Tai neturėtų užkirsti kelio galimybei pripažinti ir vykdyti tokias priemones pagal nacionalinę teisę.

Kai laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, skiria valstybės narės teismas, neturintis jurisdikcijos bylą nagrinėti iš esmės, pagal šį reglamentą turėtų būti užtikrintas tik priemonių, kurių imtasi tarptautinio vaikų grobimo atvejais ir kuriomis siekiama kuo labiau sumažinti 1980 m. Hagos konvencijos 13 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą riziką, judėjimas. Tos priemonės turėtų būti taikomos tol, kol valstybės narės teismas, pagal šį reglamentą turintis jurisdikciją bylą nagrinėti iš esmės, imsis jo manymu tinkamų priemonių.“

4. (...) Vykdyto tikslais kompetentinga institucija prireikus gali pareikalauti, kad (...) vykdyto siekianti proceso šalis pateiktų sprendimo vertimą arba transliteraciją pagal 69 straipsnį, jeigu (...) ji negali tęsti proceso be tokio vertimo ar transliteracijos.

(34 straipsnis perkeltas į 34/47i straipsnį)

(35 straipsnis perkeltas į 35/47j straipsnį)

(36 straipsnis perkeltas į 36/47k straipsnį)

3 poskirsnis

Pažyma

36a straipsnis

Pažymos išdavimas

- 1. Kilmės valstybės narės teismas, apie kurį Komisijai pranešta pagal 81 straipsnį, proceso šalies prašymu išduoda pažymą dėl:**
 - a) sprendimo su santuoka susijusiose bylose, naudodamas I priede nustatytą formą;**
 - b) sprendimo su tėvų pareigomis susijusiose bylose, naudodamas II priede nustatytą formą;**
 - c) nutarčių gražinti vaiką pagal 1980 m. Hagos konvenciją, naudodamas [X] priede nustatytą formą.**

2. Pažyma užpildoma ir išduodama sprendimo kalba. Pažyma taip pat gali būti išduodama proceso šalies prašoma oficialiaja Europos Sąjungos kalba. Tai nesukuria jokių prievolių pažymą išdavusiam teismui pateikti [atitinkamo turinio] vertimą arba transliteraciją.
3. Pažymėjimo išdavimas negali būti užginčytas.

36b straipsnis

Pažymos ištaisymas

1. Kilmės valstybės narės teismas, apie kurį Komisijai pranešta pagal 81 straipsnį, gavęs prašymą turi ir savo iniciatyva gali ištaisyti pažymą, jei dėl esminės klaidos ar praleidimo vykdytinas sprendimas ir pažyma vienas kito neatitinka.
2. Pažymos ištaisymo procedūrai taikoma kilmės valstybės narės teisė.

(...) **4 poskirsnis**

Atsisakymas pripažinti ir vykdyti

(...)

37 straipsnis³⁷

(...) **Atsisakymo** pripažinti (...) sprendimus su santuoka susijusiose bylose pagrindai

(...) Su santuokos nutraukimu, separacija ar santuokos pripažinimu negaliojančia susijusį sprendimą atsisakoma pripažinti:

- a) jei toks pripažinimas akivaizdžiai prieštarauja valstybės narės, kurioje siekiama pripažinimo, viešajai tvarkai; (...)
- b) tuo atveju, kai jis buvo priimtas atsakovui neatvykus į teismą – jei bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas atsakovui nebuvo įteiktas laiku ir tokiu būdu, kad atsakovas turėtų pakankamai laiko pasiruošti savo gynybai, nebent nustatoma, kad atsakovas nedviprasmiškai sutiko su sprendimu; (...)
- c) jei jis yra nesuderinamas su sprendimu, priimtu procese tarp tų pačių bylos šalių toje valstybėje narėje, kurioje siekiama pripažinimo, arba
- d) jei jis yra nesuderinamas su ankstesniu sprendimu, priimtu kitoje valstybėje narėje arba Europos Sąjungai nepriklausančioje valstybėje tarp tų pačių bylos šalių, su sąlyga, kad ankstesnis sprendimas tenkina būtinas jo pripažinimo valstybėje narėje, kurioje siekiama pripažinimo, sąlygas.

³⁷ Žr. 32 išnašoje siūlomą konstatuojamąją dalį.

Atsisakymo (...) pripažinti (...) sprendimus su tėvų pareigomis susijusiose bylose pagrindai

1. (...) Su tėvų pareigomis susijusį sprendimą atsisakoma pripažinti:
 - a) jei toks pripažinimas akivaizdžiai prieštarauja valstybės narės, kurioje siekiama pripažinimo, viešajai tvarkai, atsižvelgiant į vaiko interesus;(...)
 - b) tais atvejais, kai jis buvo priimtas asmeniui neatvykus į teismą – jei neatvykusiam į teismą asmeniui bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas nebuvo įteiktas laiku ir tokiu būdu, kad tas asmuo turėtų pakankamai laiko pasiruošti savo gynybai, nebent nustatoma, kad toks asmuo nedviprasmiškai sutiko su sprendimu; (...)
 - c) bet kurio asmens, teigiančio, kad sprendimas pažeidžia jo kaip vieno iš tėvų pareigas, reikalavimu, jei sprendimas buvo priimtas nesuteikus tam asmeniui galimybės būti išklaustytam;³⁹ (...)
 - d) jeigu **ir tiek, kiek** jis yra nesuderinamas⁴⁰ su vėlesniu sprendimu, susijusiu su tėvų pareigomis, priimtu valstybėje narėje, kurioje siekiama pripažinimo; (...)
 - e) jeigu **ir tiek, kiek** jis yra nesuderinamas su vėlesniu sprendimu, susijusiu su tėvų pareigomis, priimtu kitoje valstybėje narėje arba Europos Sąjungai nepriklausančioje valstybėje, kurioje yra vaiko įprastinė gyvenamoji vieta, su sąlyga, kad vėlesnis sprendimas tenkina būtinas pripažinimo valstybėje narėje, kurioje (...) **siekiama** pripažinimo, sąlygas **arba**

³⁸ Žr. 32 išnašoje siūlomą konstatuojamąją dalį.

³⁹ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„nedarant poveikio kitoms Sąjungos priemonėms, kai neįmanoma išklausti proceso šalių arba vaiką asmeniškai, ir jei turima techninių priemonių, teismas gali apsvarstyti galimybę surengti posėdį pasitelkiant vaizdo konferenciją arba kitas ryšių technologijas, išskyrus atvejus, kai dėl ypatingų bylos aplinkybių tokios technologijos naudojimas būtų netinkamas teisingam bylos nagrinėjimui;“

⁴⁰ Žr. 32 išnašoje siūlomą konstatuojamąją dalį.

f) jei buvo nesilaikoma 65 straipsnyje nustatytos procedūros.

2. (...) Sprendimą su tėvų pareigomis susijusioje byloje gali būti atsisakyta pripažinti, jei jis buvo priimtas nesuteikus vaikui, gebančiam susidaryti savo nuomonę, galimybės ją pareikšti pagal 20 straipsnį, ⁴¹⁴²išskyrus tais atvejais, kai:⁴³

a) procesas yra susijęs tik su vaikui priklausančiu turtu, su sąlyga, kad tokios galimybės nereikėjo atsižvelgiant į bylos dalyką; arba

b) buvo rimtų priežasčių, visų pirma atsižvelgiant į atvejo skubumą.⁴⁴

⁴¹ Žr. 32 išnašoje siūlomą konstatuojamąją dalį.

⁴² Pažymos langeliuose turėtų būti pažymima, ar vaikui buvo suteikta galimybė pareikšti savo nuomonę, kai tinkama, laisva forma nurodant priežastis tuo atveju, jeigu ši galimybė nebuvo suteikta.

⁴³ Turi būti įrašyta konstatuojamoji dalis, parengta remiantis dabartinio Reglamento „Briuselis IIa“ 21 konstatuojamąja dalimi:

„valstybėje narėje priimtų sprendimų ir sudarytų autentiškų dokumentų bei susitarimų pripažinimas ir vykdymas turėtų būti grindžiamas abipusio pasitikėjimo principu. Todėl nepripažinimo pagrindų turėtų būti kuo mažiau, atsižvelgiant į pagrindinį šio reglamento tikslą – palengvinti pripažinimą ir vykdymą ir veiksmingai apsaugoti vaiko interesus;“

⁴⁴ Žr. 32 išnašoje siūlomą konstatuojamąją dalį.

39 straipsnis

Atsisakymo pripažinti tvarka

1. Prašymui atsisakyti pripažinti sprendimą atitinkamai taikoma (...)42/47q–(...)45/47r straipsniuose nustatyta tvarka ir, kai tinkama, šio skyriaus (...) 5 skirsnis ir VI skyrius.
2. **Teismo, apie kurį kiekviena valstybė narė praneša Komisijai pagal 81 straipsnį, vietinė jurisdikcija nustatoma pagal valstybės narės, kurioje pradėtas procesas dėl sprendimo nepripažinimo, teisę.**

(...)

40 straipsnis

Atsisakymo vykdyti sprendimus, susijusius su tėvų pareigomis, pagrindai

(...) Nedarant poveikio 36/47k straipsnio 6 daliai, sprendimą dėl tėvų pareigų vykdyti atsisakoma, jeigu nustatyta, kad esama vieno iš atsisakymo pripažinti pagrindų, nurodytų 38 straipsnyje.⁴⁵

⁴⁵ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„tai, ar šiame reglamente išdėstyti atsisakymo pripažinti pagrindai turėtų būti nagrinėjami *ex officio*, ar gavus prašymą, turėtų būti nustatoma pagal nacionalinę teisę. Todėl toks pats nagrinėjimas turėtų būti galimas atsisakymo vykdyti kontekste;“

2 SKIRSNIS

NUOSTATOS DĖL TAM TIKRŲ PRIVILEGIJUOTŲ SPRENDIMŲ PRIPAŽINIMO IR VYKDYMO

47a straipsnis

Taikymo sritis

1. Šis skirsnis taikomas toliau nurodytiems sprendimams, jeigu jie kilmės valstybėje narėje patvirtinti pažyma pagal 47l straipsnį:
 - a) sprendimams, tiek, kiek jais suteikiamos bendravimo teisės; ir
 - b) sprendimams pagal 26a straipsnio 6 dalį, tiek, kiek jais nurodyta, kad vaikas turi būti gražintas.
2. Šio skirsnio nuostatos neužkerta kelio vienai iš proceso šalių siekti 1 dalyje nurodyto sprendimo pripažinimo ir vykdymo pagal šio skyriaus 1 skirsnio nuostatas dėl pripažinimo ir vykdymo.

1 poskirsnis

Pripažinimas

47b straipsnis

Pripažinimas

- 1. 47a straipsnio 1 dalyje nurodytas valstybėje narėje priimtas sprendimas pripažįstamas kitose valstybėse narėse nereikalaujant jokios specialios procedūros ir nesuteikiant jokios galimybės ginčyti jo pripažinimą, išskyrus atvejus, kai nustatomas nesuderinamumas⁴⁶ su 47n straipsnyje nurodytu sprendimu, ir tokiu mastu, kiek tai nustatoma.**
- 2. Proceso šalis, pageidaujanti, kad valstybėje narėje būtų taikomas 47a straipsnio 1 dalyje nurodytas kitoje valstybėje narėje priimtas sprendimas, pateikia:**
 - a) sprendimo kopiją, tenkinančią sąlygas, būtinas jos autentiškumui nustatyti, ir**
 - b) atitinkamą pagal 471 straipsnį išduotą pažymą.**
- 2. Atitinkamai taikomos 28 straipsnio 2 ir 3 dalys.**

⁴⁶ Žr. 32 išnašoje siūlomą konstatuojamąją dalį.

47c straipsnis

Bylos nagrinėjimo sustabdymas

Teismas, kuriame siekiama remtis 47a straipsnio 1 dalyje nurodytu kitoje valstybėje narėje priimtu sprendimu, gali bylos nagrinėjimą visai ar iš dalies sustabdyti, kai:

- a) pateikta paraiška dėl nesuderinamumo⁴⁷ su sprendimu, kaip nurodyta 47n straipsnyje; arba
- b) asmuo, kurio atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, pagal 47m straipsnį kreipėsi dėl pagal 47l straipsnį išduotos pažymos atšaukimo.

2 poskirsnis

Vykdytinumas ir vykdymas

47d straipsnis

Vykdytini sprendimai

1. 47a straipsnio 1 dalyje nurodytas valstybėje narėje priimtas sprendimas, kuris yra vykdytinas toje valstybėje narėje, yra vykdytinas pagal šį skirsnį kitose valstybėse narėse nereikalaujant jį skelbti vykdytinu.
2. Siekiant kitoje valstybėje narėje vykdyti 47a straipsnio 1 dalies a punkte nurodytą sprendimą, kilmės valstybės narės teismai gali paskelbti sprendimą laikinai vykdytinu neatsižvelgiant į apeliacinius skundus.

⁴⁷ Žr. 32 išnašoje siūlomą konstatuojamąją dalį.

47h straipsnis

Dokumentai, teiktini siekiant sprendimo vykdymo

- 1. Kad valstybėje narėje būtų vykdomas 47a straipsnio 1 dalyje nurodytas kitoje valstybėje narėje priimtas sprendimas, vykdymo siekianti proceso šalis vykdymo tikslais kompetentingai institucijai pateikia:**
 - a) sprendimo kopiją, tenkinančią sąlygas, būtinas jos autentiškumui nustatyti, ir**
 - b) atitinkamą pagal 471 straipsnį išduotą pažymą.**
- 2. Kad valstybėje narėje būtų vykdomas 47a straipsnio 1 dalies a punkte nurodytas kitoje valstybėje narėje priimtas sprendimas, vykdymo tikslais kompetentinga institucija gali prireikus pareikalauti, kad prašymo pateikėjas pateiktų pažymos, kurioje nurodoma vykdytina pareiga, [atitinkamo turinio] vertimą arba transliteraciją pagal 69 straipsnį.**

3. Kad valstybėje narėje būtų vykdomas 47a straipsnio 1 dalyje nurodytas kitoje valstybėje narėje priimtas sprendimas, vykdymo tikslais kompetentinga institucija gali pareikalauti, kad prašymo pateikėjas pateiktų sprendimo vertimą arba transliteraciją pagal 69 straipsnį, jeigu ji negali tęsti proceso be tokio vertimo ar transliteracijos.

3 poskirsnis

Pažyma dėl privilegijuotų sprendimų

47l straipsnis

Pažymos išdavimas

1. 47a straipsnio 1 dalyje nurodytą sprendimą priėmęs teismas proceso šalies prašymu išduoda pažymą dėl:

- a) sprendimo, kuriuo suteikiamos bendravimo teisės, naudodamas III priede nustatytą formą;**
- b) sprendimo dėl globos teisių esmės, priimto pagal 26a straipsnio 6 dalį, kuriame numatytas vaiko grąžinimas, naudodamas IV priede nustatytą formą.**

2. Pažyma užpildoma ir išduodama sprendimo kalba. Pažyma taip pat gali būti išduodama kita bylos šalies prašoma oficialiaja Europos Sąjungos kalba. Tai nesukuria jokių prievolių pažymą išdavusiam teismui pateikti [atitinkamo turinio] vertimą arba transliteraciją.

- 3. Teismas pažymą išduoda tik jeigu:**
- a) visoms atitinkamoms proceso šalims buvo suteikta galimybė būti išklaustyms;**
 - b) vaikui buvo suteikta galimybė pareikšti savo nuomonę pagal 20 straipsnį;⁴⁸**
 - c) kai sprendimas buvo priimtas asmeniui neatvykus į teismą, neatvykusiam į teismą asmeniui bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas buvo įteiktas laiku ir tokiu būdu, kad tas asmuo turėtų pakankamai laiko pasiruošti savo gynybai, arba buvo nustatyta, kad toks asmuo nedviprasmiškai pritarė sprendimui;**
- 4. Nedarant poveikio 3 daliai, pažyma dėl 47a straipsnio 1 dalies b punkte nurodyto sprendimo išduodama tik tuo atveju, jeigu teismas, priimdamas sprendimą, atsižvelgė į priešastis ir faktus, kuriais grindžiamas ankstesnis kitoje valstybėje priimtas sprendimas pagal 1980 m. Hagos konvencijos 13 straipsnio 1 dalies b punktą arba 13 straipsnio 2 dalį.**
- 5. Pažyma galioja tik tiek, kiek sprendimas yra vykdytinas.**
- 6. Pažymos išdavimo negalima užginčyti jokiais užginčijimais, išskyrus nurodytuosius 47m straipsnyje.**

⁴⁸ Pažymos langeliuose turėtų būti pažymima, ar vaikui buvo suteikta galimybė pareikšti savo nuomonę, kai tinkama, laisva forma nurodant priešastis tuo atveju, jeigu tokia galimybė nebuvo suteikta.

47m straipsnis

Pažymos taisymas ir atšaukimas

1. Kilmės valstybės narės teismas, apie kurį Komisijai pranešta pagal 81 straipsnį, gavęs prašymą turi ir savo iniciatyva gali ištaisyti prašymą, jei dėl kokios nors esminės klaidos ar praleidimo sprendimas ir pažyma vienas kito neatitinka.
2. 1 dalyje nurodytas teismas gavęs prašymą arba savo iniciatyva atšaukia pažymą, jei ji buvo neteisingai išduota, atsižvelgiant į 47l straipsnyje nustatytus reikalavimus. Atitinkamai taikomas 47m1 straipsnis.
3. Pažymos taisymo arba atšaukimo, įskaitant taisymo ar atšaukimo apskundimą, tvarka reglamentuojama kilmės valstybės narės teise.

47m1 straipsnis

Pažyma dėl nevykdytinumo ar riboto vykdytinumo

Tokiu atveju, kai ir tiek, kiek sprendimas, dėl kurio išduota pažyma pagal 47l straipsnį, nustojo būti vykdytinas arba jo vykdytinumas buvo sustabdytas arba apribotas, bet kuriuo metu pateikus prašymą kilmės valstybės narės teismui, nurodytam Komisijai pagal 81 straipsnį, išduodama pažyma dėl nevykdytinumo ar riboto vykdytinumo, naudojantis [Z] priede nustatyta standartine forma.

4 poskirsnis

Atsisakymas pripažinti ir vykdyti sprendimą

47n straipsnis

Tarpusavyje nesuderinami sprendimai⁴⁹

47a straipsnio 1 dalyje nurodytą sprendimą atsisakoma pripažinti ir vykdyti jeigu ir tiek, kiek jis yra nesuderinamas su vėlesniu sprendimu, susijusiu su tėvų pareigomis dėl to paties vaiko, priimtu:

- a) valstybėje narėje, kurioje prašoma jį pripažinti; arba
- b) kitoje valstybėje narėje arba Europos Sąjungai nepriklausančioje valstybėje, kurioje yra vaiko įprastinė gyvenamoji vieta, su sąlyga, kad vėliau priimtas sprendimas atitinka būtinas jo pripažinimo sąlygas valstybėje narėje, kurioje prašoma jį pripažinti.

⁴⁹ Žr. 32 išnašoje siūlomą konstatuojamąją dalį.

3 skirsnis

Bendrosios nuostatos dėl vykdymo

1 poskirsnis

Vykdymas⁵⁰

31/47e straipsnis

Vykdymo procedūra

1. **Laikantis šio skirsnio nuostatų**, kitoje valstybėje narėje priimtų sprendimų vykdymo procedūrą (...) reglamentuoja vykdymo valstybės narės teisė. Nedarant poveikio 40, **47n**, **36/47k** ir **47o1** straipsniams, valstybėje narėje priimtas sprendimas, kuris yra vykdytinas (...) **kilmės** valstybėje narėje, (...) **vykdymo valstybėje narėje** turi būti vykdomas laikantis tų pačių sąlygų kaip ir (...) **toje** valstybėje narėje priimti sprendimai.

⁵⁰ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„kadangi vykdymo procedūros priklausomai nuo nacionalinės teisės gali būti teisminės arba neteisminės, terminas „vykdymo tikslais kompetentingos institucijos“ galėtų apimti teismus, antstolius ir kitas institucijas, kaip nustatyta nacionalinėje teisėje. Tais atvejais, kai šio reglamento nuostatose be vykdymo tikslais kompetentingų institucijų minimi ir teismai, tai turėtų apimti atvejus, kai pagal nacionalinę teisę vykdymo tikslais kompetentinga institucija yra kita įstaiga nei teismas, tačiau tam tikrus sprendimus gali priimti tik teismai – arba nuo pačios proceso pradžios, arba peržiūrint vykdymo tikslais kompetentingos institucijos aktus. Už konkrečių vykdymo priemonių – tokių kaip neprievartinės priemonės, kurias būtų galima taikyti pagal tos valstybės narės nacionalinę teisę, arba bet kokių prievartinių priemonių, kurias būtų galima taikyti pagal tą teisę, įskaitant baudas, laisvės atėmimą arba antstolio vykdomą vaiko paėmimą – paskyrimą, taikymą arba suorganizavimą turėtų būti atsakinga vykdymo valstybės narės vykdymo tikslais kompetentinga institucija arba teismas;“

2. Kitoje valstybėje narėje priimto sprendimo vykdymo siekianti proceso šalis neprivalo turėti vykdymo valstybėje narėje pašto adreso. Ta proceso šalis privalo turėti vykdymo valstybėje narėje įgaliojantį atstovą tik tuo atveju, jeigu tokį atstovą privaloma turėti **pagal vykdymo valstybės narės teisę**, neatsižvelgiant į (...) proceso šalių pilietybę.

32/47f straipsnis

(...) Vykdyto tikslais **kompetentingos institucijos** (...)

(...) Prašymas vykdyti sprendimą pateikiamas pagal (...) vykdymo valstybės narės nacionalinę teisę (...) vykdymo tikslais kompetentingai **institucijai**, (...) apie kurią (...) **ta** valstybė narė pranešė Komisijai pagal 81 straipsnį.

(...)

32a/47g straipsnis

Dalinis vykdymas

1. Sprendimo vykdymo siekianti proceso šalis gali prašyti sprendimą vykdyti iš dalies.
2. Jeigu sprendimas priimtas kelių klausimų atžvilgiu ir jį vykdyti atsisakoma vienos ar kelių iš jų atveju, jį vykdyti vis tiek įmanoma tų sprendimo dalių, kurioms atsisakymas netaikomas, atžvilgiu.
3. 1 ir 2 dalys netaikomos siekiant vykdyti sprendimą, kuriuo nurodoma vaiką grąžinti, kartu taip pat nevykdant laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones, kurios buvo paskirtos, kad būtų kuo labiau sumažintas 1980 m. Hagos konvencijos 13 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytas pavojus.

(...) 34/47i straipsnis

(...) **Naudojimosi bendravimo teisėmis nurodymai**⁵¹

1. (...) Vykdyto valstybės narės **vykdymo tikslais kompetentingos institucijos arba** teismai gali duoti (...) nurodymų dėl naudojimosi bendravimo teisėmis organizavimo, jei valstybės narės (...) teismų, turinčių jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, priimtame sprendime reikalingų nurodymų **iš viso nėra arba jie yra nepakankami, ir jei atsižvelgiama į esminius to sprendimo elementus.**

2. (...) Pagal **1 dalį** duoti (...) nurodymai nebetaikomi **po** valstybės narės teismų, turinčių jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, (...) vėlesnio sprendimo.

(...)

⁵¹ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„siekiant palengvinti kitos valstybės narės sprendimų vykdymą, vykdyto valstybės narės vykdyto tikslais kompetentingos institucijos arba teismai turėtų turėti teisę konkrečiai nurodyti informaciją, susijusią su praktinėmis aplinkybėmis, arba teisinės sąlygas, kurios turi būti tenkinamos pagal vykdyto valstybės narės teisę. Šiame reglamente numatyti nurodymai turėtų palengvinti sprendimo vykdymą vykdyto valstybėje narėje, kuris kitu atveju galėtų nebūti vykdytinas dėl neaiškumo, kad vykdyto tikslais kompetentinga institucija galėtų sprendimą sukongretinti ir patikslinti. Tokiu pačiu būdu turėtų būti numatyti ir bet kokie kiti nurodymai siekiant laikytis teisinių reikalavimų pagal vykdyto valstybės narės vykdymui taikomą nacionalinę teisę, tokie kaip, pavyzdžiui, dėl už vaiko apsaugą atsakingos institucijos ar psichologo dalyvavimo vykdyto etape. Tačiau bet kokie tokie nurodymai turėtų neprieštarauti esminiams sprendimo elementams ir jų neviršyti. Be to, įgaliojimai pagal šį reglamentą adaptuoti priemonės neturėtų leisti vykdyto teismui priemonės, neegzistuojančias vykdyto valstybėje narėje, pakeisti kitokiomis priemonėmis;“

35/47j straipsnis

Pažymos ir sprendimo įteikimas⁵²

1. Jei **siekama** vykdyti kitoje valstybėje narėje (...) priimtą sprendimą, pagal (...) **36a arba 47l** straipsnius išduota **atitinkama** pažyma asmeniui, kurio atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, įteikiama prieš taikant pirmąją vykdymo priemonę. Kartu su pažyma įteikiamas sprendimas, jei tam asmeniui jis dar nebuvo įteiktas, **ir, kai taikytina, nurodymo, nurodyto 34/47i straipsnio 1 ir 2 dalyse, išsami informacija.**

2. Kai (...) **dokumentai turi būti įteikiami** kitoje valstybėje narėje nei kilmės valstybė narė, (...) **asmuo, kurio atžvilgiu siekiama vykdyti sprendimą**, gali prašyti **šių dokumentų** vertimo **ar transliteracijos**:

a) sprendimo, siekiant užginčyti vykdymą (...);

b) **kai taikytina, pagal 47l straipsnį išduotos pažymos [atitinkamo turinio];**

⁵² Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„siekiant asmenį, kurio atžvilgiu siekiama sprendimo vykdymo, informuoti apie kitoje valstybėje narėje priimto sprendimo vykdymą, pagal šį reglamentą nustatyta pažyma, prireikus kartu su sprendimu, turėtų būti įteikta tam asmeniui per pagrįstą laiką prieš taikant pirmąją vykdymo priemonę. Šiame kontekste pirmoji vykdymo priemonė turėtų reikšti pirmąją vykdymo priemonę po tokio įteikimo. Remiantis Teisingumo Teismo praktika, proceso šalis, kurios atžvilgiu siekiama sprendimo vykdymo, turi teisę į veiksmingas teisių gynimo priemones, kurios apima galimybę pradėti procesą sprendimo vykdytinumui užginčyti iki faktinio vykdymo pradžios;“

jeigu jie nėra parašyti (...) kalba, kurią jis supranta, (...) arba valstybės narės, kurioje yra jo įprastinė gyvenamoji vieta, oficialiąja kalba arba, jei toje valstybėje narėje yra kelios oficialiosios kalbos, vietos, kurioje yra jo įprastinė gyvenamoji vieta, oficialiąja kalba arba viena iš oficialiųjų kalbų, arba prie jų nėra pridėtas vertimas ar **transliteracija** į šias kalbas.

3. Jeigu pagal (...) **2 dalį** prašoma pateikti vertimą (...) **ar transliteraciją**, negali būti taikomos jokios vykdymo priemonės, išskyrus apsaugos priemones, kol asmeniui, kurio atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, bus pateiktas tas vertimas **ar transliteracija**.

4. (...) **2 ir 3 dalys** netaikomos (...) **ties, kiek sprendimas ir, kai taikytina, 1 dalyje nurodyta pažyma**, jau buvo įteikti asmeniui, kurio atžvilgiu siekiama vykdyti sprendimą, (...) **laikantis 2 dalyje nurodytų vertimo ar transliteracijos reikalavimų**.

(...)

2 poskirsnis

Vykdymo proceso sustabdymas ir atsisakymas vykdyti

36/47k straipsnis

(...) Sustabdymas ir atsisakymas⁵³

⁵³ Turi būti įrašytos trys maždaug taip suformuluotos konstatuojamosios dalys:

- (R1) „su tėvų pareigomis susijusiose bylose vykdymas visada bus susijęs su vaiku ir daugeliu atvejų vaiko perdavimu kitam asmeniui nei asmuo, su kuriuo vaikas gyvena tuo momentu, ir (arba) vaiko perkėlimu į kitą valstybę narę. Taigi, svarbiausias tikslas turėtų būti užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp, iš esmės, prašymo pateikėjo teisės, kad sprendimas būtų įgyvendintas kuo greičiau ir tarpvalstybinėse bylose Europos Sąjungoje, prireikus taip pat taikant prievartines priemones, ir, kita vertus, poreikio kuo labiau apriboti situacijas, kai vaikas turi patirti tokias galimai traumuojančias prievartines vykdymo priemones tais atvejais, kai to negalima išvengti. Šį įvertinimą turėtų atlikti kiekvienos valstybės narės vykdymo tikslais kompetentingos institucijos ir teismai, atsižvelgdami į kiekvieną atskirą atvejį;“
- (R2) „šiuo reglamentu siekiama sukurti vienodas sąlygas, kiek tai susiję su tarpvalstybinio sprendimų vykdymu su tėvų pareigomis susijusiose bylose santykiuose tarp valstybių narių. Keliose valstybėse narėse tie sprendimai jau yra vykdytini, net jeigu juos dar galima apskūsti arba jie jau yra apskūsti apeliacine tvarka. Kitose valstybėse narėse vykdytinai yra tik galutiniai sprendimai, kurio jau nebegalima apskūsti įprasta apeliacine tvarka. Todėl, siekiant išspręsti skubos situacijas, šiuo reglamentu numatoma, kad tam tikrus sprendimus su tėvų pareigomis susijusiose bylose kilmės valstybės narės teismas galėtų paskelbti preliminariai vykdytinais, net jeigu juos dar galima apskūsti apeliacine tvarka, visų pirma sprendimus, kuriais nurodoma vaiką grąžinti pagal 1980 m. Hagos konvenciją, ir sprendimus, kuriais suteikiamos bendravimo teisės;“
- (R3) „tačiau vykdymo procedūrose, susijusiose su vaikais, svarbu, kad vykdymo tikslais kompetentingos institucijos arba teismai galėtų greitai reaguoti į aktualų aplinkybių pasikeitimą, įskaitant sprendimo užginčijimus kilmės valstybėje narėje, sprendimo tapimą nevykdytinu ir kliūtis ar neatidėliotinių veikslių reikalaujančias situacijas, su kuriomis jie susiduria vykdymo etape. Todėl vykdymo procesas turėtų būti sustabdytas, gavus prašymą arba paties teismo arba institucijos iniciatyva, kai sprendimo vykdytinumas sustabdomas kilmės valstybėje narėje. Tačiau vykdymo tikslais kompetentinga institucija ar teismas neturėtų būti įpareigoti, gavę apeliacinį skundą arba panašų dokumentą, imtis veikslių siekiant sužinoti, ar tuo metu kilmės valstybėje narėje vykdytinumas sustabdytas, jeigu nėra požymių, kad taip galėtų būti. Be to, vykdymą sustabdyti arba atsisakyti vykdyti vykdymo valstybėje narėje turėtų galėti vykdymo tikslais kompetentinga institucija arba teismas savo nuožiūra ir gavus prašymą, kai nustatoma, kad esama vieno ar daugiau pagrindų, kurie yra nustatyti šiame reglamente arba leidžiami pagal jį;“

1. (...) Vykdyto valstybės narės vykdyto tikslais kompetentinga institucija arba teismas **savo iniciatyva arba** asmens, kurio atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, prašymu, **arba, kai taikytina pagal nacionalinę teisę, atitinkamo vaiko** prašymu (...) sustabdo vykdyto procesą, jei sprendimo vykdytinumas yra sustabdomas kilmės valstybėje narėje.

2. **Vykdyto valstybės narės vykdyto tikslais kompetentinga institucija arba teismas gali** savo iniciatyva arba asmens, kurio atžvilgiu siekiama vykdyti sprendimą, prašymu, **arba, kai taikytina pagal nacionalinę teisę, atitinkamo vaiko prašymu visiškai arba iš dalies sustabdyti** (...) vykdyto procesą (...) dėl vienos iš šių priežasčių:

a) kilmės valstybėje narėje buvo paduotas paprastas apeliacinis skundas dėl sprendimo;

b) dar nesibaigė a punkte nurodyto paprasto apeliacinio skundo padavimo terminas;

c) pateiktas 40, 47n arba 47o1 straipsniais grindžiamas prašymas atsisakyti vykdyti sprendimą; arba

d) asmuo, kurio atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, pagal 47m straipsnį kreipėsi dėl pagal 47l straipsnį išduotos pažymos atšaukimo.

3. Jeigu vykdyto tikslais kompetentinga institucija arba teismas sustabdo vykdyto procesą dėl 2 dalies b punkte nurodytos priežasties, jis gali nurodyti terminą, per kurį turi būti paduotas apeliacinis skundas.⁵⁴

⁵⁴ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„jei sprendimą vis dar galima apskųsti apeliacine tvarka kilmės valstybėje narėje ir dar nėra pasibaigęs paprasto apeliacinio skundo padavimo terminas, vykdyto valstybės narės vykdyto tikslais kompetentingai institucijai ar teismui turėtų būtų suteikta diskrecija gavus prašymą sustabdyti vykdyto procesą. Tais atvejais ši institucija ar teismas gali nurodyti laiką, per kurį turi būti pateiktas apeliacinis skundas kilmės valstybėje narėje, siekiant, kad vykdyto procesas būtų sustabdytas arba jo sustabdymas būtų išlaikytas. Toks termino nurodymas turėtų turėti poveikį tik vykdyto proceso sustabdymui ir turėtų neturėti poveikio apeliacinio skundo padavimo terminui pagal kilmės valstybės narės procedūrinės taisyklės;“

4. Išimtiniais atvejais, vykdymo tikslais kompetentinga institucija ar teismas gali asmens, kurio atžvilgiu siekiama vykdyti sprendimą, prašymu, arba, kai taikytina pagal nacionalinę teisę, atitinkamo vaiko arba bet kurios suinteresuotosios šalies, veikiančios vaiko interesais, prašymu sustabdyti vykdymo procesą, jei dėl vykdymo vaikui kiltų didelė fizinės ar psichologinės žalos rizika dėl laikinų kliūčių, kurios atsirado po to, kai buvo priimtas teismo sprendimas, arba dėl bet kokio kito reikšmingo aplinkybių pasikeitimo.

Vykdytas atnaujinamas, kai tik nebelieka didelės fizinės ar psichologinės žalos rizikos.

5. 4 dalyje nurodytais atvejais, prieš atsisakant vykdyti sprendimą pagal 6 dalį, vykdymo tikslais kompetentinga institucija ar teismas, laikydamiesi nacionalinės teisės ir tvarkos ir atsižvelgdami į vaiko interesus, imasi visų atitinkamų veiksmų⁵⁵, kad būtų palengvintas vykdymas.

6. Jeigu 4 dalyje nurodyta didelė rizika yra ilgalaikė, vykdymo tikslais kompetentinga institucija arba teismas gavę prašymą gali atsisakyti vykdyti sprendimą.

⁵⁵ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„išimtiniais atvejais, vykdymo tikslais kompetentinga institucija ar teismas gali sustabdyti vykdymo procesą, jei dėl vykdymo vaikui kiltų didelė fizinės ar psichologinės žalos rizika dėl laikinų kliūčių, kurios atsirado po to, kai buvo priimtas teismo sprendimas, arba dėl bet kokio kito reikšmingo aplinkybių pasikeitimo. Vykdytas turėtų būti atnaujinamas, kai tik nebelieka didelės fizinės ar psichologinės žalos rizikos. Tačiau jeigu tokia rizika išlieka, prieš atsisakant vykdyti sprendimą turėtų būti imamasi visų atitinkamų veiksmų, laikantis nacionalinės teisės ir tvarkos, be kita ko, su atitinkamų specialistų, pavyzdžiui, socialinių darbuotojų arba vaikų psichologų, pagalba, kad būtų užtikrintas sprendimo įgyvendinimas. Visų pirma, vykdymo tikslais kompetentingos institucijos turėtų, laikydamosi nacionalinės teisės ir tvarkos, bandyti pašalinti bet kokias dėl pasikeitusių aplinkybių atsiradusias kliūtis, tokias kaip aiškų vaiko prieštaravimą, pareikštą tik po to, kai sprendimas buvo priimtas, kuris yra toks tvirtas, kad, jeigu į jį būtų neatsižvelgta, tai prilygtų vaikui kylančiai didelei fizinės ar psichologinės žalos rizikai;“

47o1 straipsnis

Vykdyimo sustabdymo arba atsisakymo vykdyti pagrindai pagal nacionalinę teisę⁵⁶

Vykdyimo sustabdymo arba atsisakymo vykdyti pagrindai pagal vykdyimo valstybės narės teisę taikomi tiek, kiek jie nėra nesuderinami su 36/47k, 40 ir 47n straipsnių taikymu.⁵⁷

41/47p straipsnis

Atsisakymo vykdyti tikslais kompetentingų (...) institucijų arba teismų jurisdikcija

1. **38 straipsniu grindžiamas** prašymas atsisakyti vykdyti sprendimą pateikiamas (...) teismui, apie kurų kiekviena valstybė narė praneša Komisijai pagal 81 straipsnį. **Kitais pagrindais, kurie yra nustatyti šiame reglamente arba leidžiami pagal jį, grindžiamas prašymas atsisakyti vykdyti sprendimą pateikiamas institucijai arba teismui, apie kuriuos kiekviena valstybė narė praneša Komisijai pagal 81 straipsnį.**

⁵⁶ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„dėl bet kokio nacionalinio atsisakymo pagrindo taikymo neturėtų būti išplėtos pagal šį reglamentą nustatytų pagrindų sąlygos ir tvarka;“

⁵⁷ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„proceso šalis, ginčijanti kitoje valstybėje narėje priimto sprendimo vykdymą, turėtų, kiek įmanoma ir laikantis vykdyimo valstybės narės teisinės sistemos, galėti tai padaryti vykstant vykdyimo procesui ir turėtų galėti, vykstant tam pačiam procesui, remtis ne tik šiame reglamente numatytais atsisakymo pagrindais, bet ir pagal valstybės narės, kurioje prašoma vykdyti sprendimą, teisę numatytais atsisakymo pagrindais, kurie ir toliau būtų taikomi, kadangi jie nėra nesuderinami su šiame reglamente numatytais pagrindais. Tai galėtų apimti, pavyzdžiui, užginčijimus, pagrįstus formaliomis klaidomis pagal nacionalinę teisę vykdyimo akte arba tvirtinimu, kad veiksmas, kurio reikalaujama imtis sprendime, jau yra įvykdytas arba tapo neįmanomas, pavyzdžiui, *force majeure*, sunkios asmens, kuriam turi būti perduotas vaikas, ligos, to asmens įkalinimo arba mirties atveju, dėl to, kad valstybė narė, į kurią turi būti grąžintas vaikas, po sprendimo priėmimo virto karo zona, arba atsisakymą vykdyti sprendimą, kuris pagal valstybės narės, kurioje prašoma jį vykdyti, teisę, neturi jokio vykdytino turinio ir negali būti šiuo požiūriu patikslintas;“

2. **Institucijos ar teismo, apie kurį kiekviena valstybė narė praneša Komisijai pagal 81 straipsnį, vietinė jurisdikcija nustatoma (...) pagal valstybės narės, kurioje pradėtas procesas pagal 1 dalį, teisę.**

(...)

42/47q straipsnis

(...) **Prašymas** atsisakyti vykdyti sprendimą

1. **Prašymo** atsisakyti **vykdyti** pateikimo tvarką, kiek to nereglamentuoja šis reglamentas, reglamentuoja vykdymo valstybės narės teisė.
2. Prašymo pateikėjas teismui pateikia sprendimo kopiją ir, (...) **kai taikytina ir įmanoma, atitinkamą pagal 36a arba 471 straipsnį išduotą pažymą.**
3. **Vykdymo tikslais kompetentinga institucija ar teismas gali prireikus pareikalauti, kad prašymo pateikėjas pateiktų atitinkamos pagal 36a arba 471 straipsnį išduotos pažymos, kurioje nurodoma vykdytina pareiga, [atitinkamo turinio] vertimą arba transliteraciją pagal 69 straipsnį.**
4. **Vykdymo tikslais kompetentinga institucija ar teismas gali pareikalauti, kad prašymo pateikėjas pateiktų sprendimo vertimą arba transliteraciją pagal 69 straipsnį, jeigu jis negali tęsti proceso be tokio vertimo ar transliteracijos.**
5. **Vykdymo tikslais kompetentinga institucija ar teismas gali apsieiti be (...) 2 dalyje nurodytų dokumentų, jei jis juos jau turi arba mano, kad yra nepagrįsta reikalauti, kad prašymo pateikėjas juos pateiktų. (...) Pastaruoju atveju teismas gali prašyti, kad tuos dokumentus pateiktų kita proceso šalis.**
6. Proceso šalis, siekianti, kad būtų atsisakyta vykdyti kitoje valstybėje narėje priimtą sprendimą, neprivalo turėti vykdymo valstybėje narėje pašto adresą. Ta proceso šalis privalo turėti vykdymo valstybėje narėje įgaliojimą atstovą tik tuo atveju, jeigu tokį atstovą privaloma turėti **pagal vykdymo valstybės narės teisę**, neatsižvelgiant į (...) proceso šalių pilietybę.

43/47r straipsnis

(...) **Skubios procedūros**

(...) **Vykdyto tikslais kompetentinga institucija ar teismas procedūras, susijusias su prašymu atsisakyti vykdyti sprendimą, vykdo nepagrįstai nedelsdama.**

44/47r straipsnis

Užginčijimas ar apeliacinis skundas (...)

1. (...) Sprendimą dėl prašymo atsisakyti vykdyti sprendimą bet kuri proceso šalis gali **užginčyti arba** apskųsti apeliacine tvarka.
2. **Užginčijamo prašymas arba** apeliacinis skundas pateikiamas (...) **institucijai arba teismui**, kurį **vykdymo** valstybė narė nurodė Komisijai pagal 81 straipsnį **kaip teismą, kuriam turi būti teikiamas toks apeliacinis skundas.**

45/47r straipsnis

Tolesnis **užginčijimas ar apeliacinis skundas (...)**

(...) Sprendimas dėl **užginčijimo ar apeliacinio skundo** gali būti užprotestuotas (...) **tik užginčijimu ar apeliaciniu skundu, kai atitinkama valstybė narė pagal 81 straipsnį yra nurodžiusi (...)** Komisijai **teismus, kuriems turi būti teikiami bet kokie tolesni užginčijimo prašymai ar apeliaciniai skundai.**

46/47s straipsnis

Bylos nagrinėjimo sustabdymas

1. **Vykdyimo tikslais kompetentinga institucija arba** teismas, kuriam pateikiamas prašymas atsisakyti vykdyti sprendimą arba (...) kuris **nagrinėja** pagal 44 arba 45 straipsnį paduotą apeliacinį skundą (...), gali (...) sustabdyti bylos nagrinėjimą dėl vienos iš šių priežasčių:

- a) kilmės valstybėje narėje buvo paduotas paprastas apeliacinis skundas **dėl sprendimo**;
- b) **dar nesibaigė a punkte nurodyto paprasto apeliacinio skundo padavimo terminas (...); arba**
- c) **asmuo, kurio atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, pagal 47m straipsnį kreipėsi dėl pagal 47l straipsnį išduotos pažymos atšaukimo.**

2. Jeigu **vykdyimo tikslais kompetentinga institucija arba** teismas sustabdo bylos nagrinėjimą dėl **1 dalies** b punkte nurodytos priežasties, jis (ji) gali nurodyti terminą (...), per kurį turi būti paduotas apeliacinis skundas.⁵⁸

(...)

(...)

(...)

(...)

⁵⁸ Žr. 54 išnašoje siūlomą konstatuojamąją dalį.

4 SKIRSNIS (...)

AUTENTIŠKI DOKUMENTAI IR SUSITARIMAI

55a straipsnis

Taikymo sritis

Šis skirsnis taikomas su santuokos nutraukimu, separacija ir tėvų pareigomis susijusiose bylose autentiškiems dokumentams, kurie buvo formaliai parengti arba užregistruoti, ir susitarimams, kurie buvo užregistruoti, valstybėse narėse, prisiėmusiose jurisdikciją pagal šio reglamento II skyrių.

Autentiškų dokumentų ir susitarimų **pripažinimas ir vykdymas**

1. Privalomą teisinę galią kilmės valstybėje narėje turintys autentiški dokumentai ir susitarimai dėl separacijos ir santuokos nutraukimo pripažįstami kitose valstybėse narėse nereikalaujant jokios specialios procedūros. Atitinkamai taikomas šio skyriaus 1 skirsnis, nebent šiame skirsnyje numatyta kitaip.⁵⁹

⁵⁹ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„taikant taisykles dėl pripažinimo, privalomą teisinę galią vienoje valstybėje narėje turintys autentiški dokumentai ir šalių susitarimai dėl separacijos ir santuokos nutraukimo turėtų būti laikomi lygiaverčiais sprendimams. Taikant taisykles dėl pripažinimo ir vykdymo, vienoje valstybėje narėje vykdytini autentiški dokumentai ir šalių susitarimai su tėvų pareigomis susijusiose bylose turėtų būti laikomi lygiaverčiais sprendimams.

Nors prievolė užtikrinti vaikui galimybę pareikšti savo nuomonę pagal šį reglamentą netaikoma autentiškų dokumentų ir susitarimų atžvilgiu, vaiko teisė pareikšti savo nuomonę toliau taikoma pagal Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartijos 24 straipsnį ir atsižvelgiant į JT Vaiko teisių konvencijos 12 straipsnį, kaip jie įgyvendinami pagal nacionalinę teisę ir tvarką. Tai, kad vaikui nebuvo suteikta galimybė pareikšti savo nuomonę pagal automatiškai neturėtų būti pagrindas atsisakyti pripažinti ir vykdyti autentiškus dokumentus ir susitarimus su tėvų pareigomis susijusiose bylose;“

2. (...) **Autentiški dokumentai ir susitarimai su tėvų pareigomis susijusiose bylose, kurie turi privalomą teisinę galią ir yra vykdytini (...) kilmės valstybėje narėje (...), yra pripažįstami ir vykdomi (...) kitose valstybėse narėse nereikalaujant jų skelbti vykdytiniais. Atitinkamai taikomi šio skyriaus 1 ir 3 skirsniai, nebent šiame skirsnyje numatyta kitaip.**

56 straipsnis

Pažyma

1. Kilmės valstybės narės **teismas arba** kompetentinga institucija, **apie kuriuos Komisijai pranešta pagal 81 straipsnį**, (...) proceso šalies **prašymu** išduoda (...) pažymą **dėl autentiško dokumento arba susitarimo:**

- a) **su santuoka susijusiose bylose** – naudojant [III] priede nustatytą formą;
- b) **su tėvų pareigomis susijusiose bylose** – naudojant [IV] priede nustatytą formą.⁶⁰

Pažymoje, nurodytoje b punkte, pateikiama **autentiškame dokumente ar susitarime** (...) nurodytos vykdytinios prievolės (...) santrauka.

2. **Ši pažyma gali būti išduodama tik tuo atveju, jei valstybė narė, įgaliojusi valdžios instituciją ar kitą instituciją formaliai parengti ar užregistruoti autentišką dokumentą arba užregistruoti susitarimą, turėjo jurisdikciją pagal šio reglamento II skyrių, o autentiškas dokumentas ar susitarimas turi privalomą teisinę galią toje valstybėje narėje.**

⁶⁰ Pažymos langeliuose turėtų būti pažymima, ar vaikui buvo suteikta galimybė pareikšti savo nuomonę, nurodant priežastis tuo atveju, jeigu tokia galimybė nebuvo suteikta.

3. Nepaisant 2 dalies, su tėvų pareigomis susijusiose bylose pažyma negali būti išduodama, jei yra požymių, kad autentiško dokumento ar susitarimo turinys neatitinka vaiko interesų.

4. Pažyma užpildoma autentiško dokumento arba susitarimo kalba. Ji taip pat gali būti užpildoma kita bylos šalies prašoma oficialiaja Sąjungos kalba. Tai nesukuria jokių prievolių pažymą išdavusiai kompetentingai institucijai pateikti [atitinkamo turinio] vertimą arba transliteraciją.

(...)

5. Jei pažyma neparengiama, autentiškas dokumentas ar susitarimas kitoje valstybėje narėje nepripažįstamas ir nevykdomas.

56a straipsnis

Pažymos taisymas ir atšaukimas

1. Kilmės valstybės narės teismas arba kompetentinga institucija, apie kuriuos Komisijai pranešta pagal 81 straipsnį, gavę prašymą turi ir savo iniciatyva gali ištaisyti prašymą, jei dėl kokios nors esminės klaidos ar praleidimo autentiškas dokumentas ar susitarimas ir pažyma nesutampa.

2. 1 dalyje nurodytas teismas arba kompetentinga institucija, gavęs(-usi) prašymą arba savo iniciatyva atšaukia pažymą, jei ji buvo neteisingai išduota, atsižvelgiant į 56 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

3. Pažymos taisymo arba atšaukimo, įskaitant taisymo ar atšaukimo apskundimą, tvarka reglamentuojama kilmės valstybės narės teise.

56b straipsnis

Atsisakymo pripažinti ar vykdyti priežastys

1. Pripažinti autentišką dokumentą arba susitarimą dėl separacijos ar santuokos nutraukimo atsisakoma:
 - a) jei toks pripažinimas akivaizdžiai prieštarauja valstybės narės, kurioje siekiama pripažinimo, viešajai tvarkai;
 - b) jei jis yra nesuderinamas su sprendimu, autentišku dokumentu arba susitarimu tarp tų pačių bylos šalių toje valstybėje narėje, kurioje siekiama pripažinimo, arba
 - c) jei jis yra nesuderinamas su ankstesniu sprendimu, autentišku dokumentu ar susitarimu, priimtu kitoje valstybėje narėje arba Europos Sąjungai nepriklausančioje valstybėje tarp tų pačių bylos šalių, su sąlyga, kad ankstesnis sprendimas, autentiškas dokumentas ar susitarimas tenkina būtinas jo pripažinimo valstybėje narėje, kurioje siekiama pripažinimo, sąlygas.
2. Pripažinti ar vykdyti autentišką dokumentą arba susitarimą su tėvų pareigomis susijusiose bylose atsisakoma:
 - a) jei toks pripažinimas akivaizdžiai prieštarauja valstybės narės, kurioje siekiama pripažinimo, viešajai tvarkai, atsižvelgiant į vaiko interesus;
 - b) bet kurio asmens, teigiančio, kad autentiškas dokumentas arba susitarimas pažeidžia jo kaip vieno iš tėvų pareigas, prašymu, jei autentiškas dokumentas buvo parengtas arba užregistruotas, arba susitarimas buvo sudarytas ir užregistruotas tam asmeniui nedalyvaujant;
 - c) jeigu ir tiek, kiek jis yra nesuderinamas su vėlesniu sprendimu, autentišku dokumentu arba susitarimu, susijusiu su tėvų pareigomis, priimtu valstybėje narėje, kurioje siekiama pripažinimo arba vykdymo;

d) jeigu ir tiek, kiek jis yra nesuderinamas su vėlesniu sprendimu, autentišku dokumentu arba susitarimu, susijusiu su tėvų pareigomis, priimtu kitoje valstybėje narėje arba Europos Sąjungai nepriklausančioje valstybėje, kurioje yra vaiko įprastinė gyvenamoji vieta, su sąlyga, kad vėlesnis sprendimas, autentiškas dokumentas arba susitarimas tenkina būtinas pripažinimo valstybėje narėje, kurioje siekiama pripažinimo arba vykdymo, sąlygas.

3. Autentišką dokumentą arba susitarimą su tėvų pareigomis susijusioje byloje gali būti atsisakyta pripažinti, jei autentiškas dokumentas buvo formaliai parengtas arba užregistruotas, arba susitarimas buvo užregistruotas nesuteikus vaikui, gebančiam susidaryti savo nuomonę, galimybės ją pareikšti.

5 SKIRSNIS (...)

(...) **KITOS NUOSTATOS**

(...)

(...)

50 straipsnis

Draudimas peržiūrėti kilmės valstybės narės (...) **teismo** jurisdikciją

Kilmės valstybės narės (...) **teismo** jurisdikcija negali būti peržiūrima. Tikrinimas, ar tai atitinka viešąją tvarką, kaip nurodyta 37 straipsnio a punkte ir 38 straipsnio a punkte, negali būti taikomas jurisdikcijos taisyklėms, išdėstytoms 3–(...)13 straipsniuose.

51 straipsnis

Taikytinos teisės skirtumai

Pripažinti sprendimą su santuoka susijusiose bylose negali būti atsisakyta remiantis tuo, kad pagal valstybės narės, kurioje siekiama pripažinimo, teisę, santuokos nutraukimas, separacija ar santuokos pripažinimas negaliojančia remiantis tais pačiais faktais būtų negalimi.

52 straipsnis

Atsisakymas peržiūrėti teismo sprendimą iš esmės

Kitoje valstybėje narėje priimtas sprendimas jokiais aplinkybėmis negali būti peržiūrimas iš esmės.

52a straipsnis

Apskundimas apeliacine tvarka tam tikrose valstybėse narėse

Jeigu teismo sprendimas buvo priimtas Airijoje, Kipre arba Jungtinėje Karalystėje, bet kurios formos apeliacinis skundas, kuris gali būti pateikiamas kilmės valstybėje narėje, šio skyriaus tikslais laikomas įprastine tvarka pateiktu apeliaciniu skundu.

(...)

(...)

57 straipsnis

Išlaidos

Šis skyrius taip pat taikomas nustatant proceso pagal šį reglamentą sąnaudų bei išlaidų sumą ir bet kurios nutarties dėl tokių sąnaudų ir išlaidų vykdymui.

58 straipsnis

Teisinė pagalba

1. Prašymo pateikėjas, kuris kilmės valstybėje narėje pasinaudojo visa ar daline teisine pagalba arba atleidimu nuo sąnaudų ir išlaidų apmokėjimo, turi teisę procedūrose, numatytose (...)

27 straipsnio 3 dalyje, 39 ir 42/47ą straipsniuose (...), naudotis vykdymo valstybės narės teisėje nustatyta palankiausia teisine pagalba arba didžiausiu atleidimu nuo sąnaudų išlaidų apmokėjimo.

2. **Prašymo pateikėjas, kuris kilmės valstybėje narėje pasinaudojo nemokamo proceso galimybe administracinėje institucijoje, apie kurią Komisijai pranešta pagal 81 straipsnį, turi teisę visose 1 dalyje išvardytose procedūrose naudotis teisine pagalba pagal 1 dalį. Tuo tikslu proceso šalis turi pateikti kilmės valstybės narės kompetentingos institucijos pareiškimą, patvirtinantį, kad ta šalis atitinka visos arba dalinės teisinės pagalbos suteikimo arba atleidimo nuo sąnaudų ir išlaidų apmokėjimo finansinius reikalavimus.**

Garantija, įsipareigojimas arba užstatas

Jokios garantijos, įsipareigojimo ar užstato, kaip jie būtų aprašyti, nereikalaujama iš proceso šalies, kuri vienoje valstybėje narėje kreipiasi dėl kitoje valstybėje narėje priimto sprendimo vykdymo, remdamasi pagrindu, kad ji yra užsienio šalies pilietis arba jos (...) įprastinė gyvenamoji vieta nėra vykdymo valstybėje narėje.

V SKYRIUS

(...) BENDRADARBIAVIMAS SU TĖVŲ PAREIGOMIS SUSIJUSIOSE BYLOSE⁶¹

⁶¹ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„šio reglamento nuostatos dėl bendradarbiavimo su tėvų pareigomis susijusiose bylose neturėtų būti taikomos prašymų dėl vaiko grąžinimo nagrinėjimui pagal 1980 m. Hagos konvenciją, kuris pagal 1980 m. Hagos konvencijos 19 straipsnį ir nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką nėra procesas dėl tėvų pareigų esmės. Tačiau 1980 m. Hagos konvencijos taikymą turėtų papildyti šio reglamento nuostatos dėl tarptautinio vaikų grobimo ir bendrosios nuostatos;“

Taip pat žr. 3 išnašoje siūlomą konstatuojamąją dalį.

60 straipsnis

Centrinių institucijų paskyrimas⁶²

Kiekviena valstybė narė paskiria vieną ar daugiau centrinių institucijų, kurios padėtų taikyti šį reglamentą su tėvų pareigomis susijusiose bylose, ir nurodo kiekvienos iš jų geografinę ar funkcinę jurisdikciją. Jei valstybė narė yra paskyrusi daugiau nei vieną centrinę instituciją, pranešimai paprastai siunčiami tiesiogiai jurisdikciją turinčiai atitinkamai centrinei institucijai. Kai pranešimas siunčiamas jurisdikcijos neturinčiai centrinei institucijai, pastaroji (...) **persiunčia** jį jurisdikciją turinčiai centrinei institucijai ir informuoja apie tai siuntėją.

(...)

62 straipsnis

Bendrosios (...) centrinių institucijų užduotys

1. (...) Centrinės institucijos praneša informaciją apie nacionalinius įstatymus, (...) procedūras bei **paslaugas su tėvų pareigomis susijusių klausimų srityje ir imasi priemonių, kurias jos laiko tinkamomis** (...) šio reglamento taikymui pagerinti (...).
2. **Centrinės institucijos bendradarbiauja tarpusavyje ir skatina bendradarbiauti savo valstybių narių kompetentingas institucijas, kad būtų pasiekti šio reglamento tikslai.**
3. (...) **Šiais tikslais (...) gali** būti naudojamos Europos teisminiu tinklu civilinėse ir komercinėse bylose.

⁶² Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„kalbant apie su tėvų pareigomis susijusias bylas, visose valstybėse narėse turėtų būti paskirtos centrinės institucijos. Valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę paskirti tą pačią centrinę instituciją šio reglamento ir 1980 m. bei 1996 m. Hagos konvencijų tikslais. Jos turėtų užtikrinti, kad centrinės institucijos turėtų pakankamai finansinių ir žmogiškųjų išteklių, kad galėtų vykdyti joms šiuo reglamentu pavestas užduotis;“

62a straipsnis

Prašymų pateikimas per centrinės institucijas

1. Centrinės institucijos kitos valstybės narės centrinės institucijos prašymu bendradarbiauja atskirose bylose, kad būtų pasiekti šio reglamento tikslai.
2. Prašymus pagal šį skyrių gali pateikti teismas arba kompetentinga institucija. Prašymus pagal 63 straipsnio c ir g punktus ir 64 straipsnio 1 dalies c punktą taip pat gali pateikti tėvų pareigų turėtojai.
3. Išskyrus skubos atvejus ir nedarant poveikio 67a straipsniui, prašymai pagal šį skyrių pateikiami prašančiojo teismo arba kompetentingos institucijos, arba prašymo pateikėjo įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės centrinei institucijai.⁶³

⁶³ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„išskyrus skubos atvejus ir nedarant poveikio tiesioginiam teismų tarpusavio bendradarbiavimui ir komunikacijai, kaip leidžiama pagal šį reglamentą, prašymus pagal šį reglamentą dėl bendradarbiavimo su tėvų pareigomis susijusiose bylose galėtų teikti teismai ir kompetentingos institucijos, ir šie prašymai turėtų būti teikiami prašančiojo teismo arba kompetentingos institucijos valstybės narės centrinei institucijai. Tam tikrus prašymus taip pat galėtų teikti tėvų pareigų turėtojai, ir šie prašymai turėtų būti pateikiami prašymo pateikėjo įprastinės gyvenamosios vietos centrinei institucijai. Tokie prašymai turėtų apimti prašymus teikti informaciją ir pagalbą tėvų pareigų turėtojams, siekiantiems sprendimų pripažinimo ir vykdymo prašomosios centrinės institucijos teritorijoje, ypač dėl bendravimo teisių ir vaiko grąžinimo, įskaitant, kai reikia, informaciją apie tai, kaip gauti teisinę pagalbą, prašymus padėti tėvų pareigų turėtojams susitarti taikant taikinamąjį tarpininkavimą ar kitas alternatyvaus ginčų sprendimo priemones ir prašymus teismui ar kompetentingai institucijai apsvarstyti poreikį imtis priemonių apsaugoti vaiką arba jam priklausantį turtą.

Skubos atveju, kai būtų leidžiama užmegzti tiesioginį pirminį kontaktą su prašomosios valstybės narės teismu arba kompetentinga institucija, pavyzdys galėtų būti tiesioginis prašymas kitos valstybės narės kompetentingai institucijai įvertinti poreikį imtis priemonių vaikui apsaugoti, kai daroma prielaida, kad vaikui gresia neišvengiamas pavojus.

Prievolė naudotis centrinės institucijos kanalais turėtų būti privaloma tik pirminių prašymų atveju; visa paskesnė komunikacija su teismu, kompetentinga institucija ar prašymo pateikėju gali vykti ir tiesiogiai;“

4. Šiuo straipsniu centrinėms institucijoms ar kompetentingoms institucijoms neužkertamas kelias sudaryti su vienos ar kelių kitų valstybių narių centrinėmis institucijomis ar kompetentingomis institucijomis⁶⁴ susitarimus ar nustatyti tvarką, arba palikti galiojančius susitarimus ar tvarką, pagal kuriuos jos palaikydamos tarpusavio ryšius galėtų bendrauti tiesiogiai.

5. Šiuo skyriumi tėvų pareigų turėtojams neužkertamas kelias tiesiogiai kreiptis į kitos valstybės narės teismus.

6. Jokia 63 straipsnio ir 64 straipsnio nuostata nenustato centrinei institucijai prievolės vykdyti įgaliojimus, kuriais pagal prašomosios valstybės narės teisę gali naudotis tik teisminės institucijos.

63 straipsnis

(...) **Konkrečios prašomųjų centrinių institucijų užduotys**

(...) **Prašomosios** centrinės institucijos, (...) veikdamos tiesiogiai arba per **teismus, kompetentingas** institucijas ar kitas įstaigas, imasi visų atitinkamų priemonių siekiant:

- a) teikti (...) pagalbą, **laikantis nacionalinės teisės ir tvarkos**, nustatant vaiko buvimo vietą, kai atrodo, kad vaikas gali būti prašomosios valstybės narės teritorijoje ir (...) **ta informacija** yra būtina **prašymui** pagal šį reglamentą vykdyti;

⁶⁴ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„centrinėms institucijoms ar kompetentingoms institucijoms neturėtų būti užkirstas kelias sudaryti su vienos ar kelių kitų valstybių narių centrinėmis institucijomis ar kompetentingomis institucijomis susitarimus ar nustatyti tvarką, arba palikti galiojančius susitarimus ar tvarką, pagal kuriuos jos palaikydamos tarpusavio ryšius galėtų bendrauti tiesiogiai. Kompetentingos institucijos turėtų informuoti savo centrinės institucijas apie tokius susitarimus ar tvarką;“

- b) rinkti **procedūroms su tėvų pareigomis susijusiose bylose** aktualią informaciją ir ja keistis pagal 64 straipsnį;
- c) teikti informaciją ir pagalbą tėvų pareigų turėtojams, siekiantiems sprendimų pripažinimo ir vykdymo (...) **prašomosios centrinės institucijos** teritorijoje, ypač dėl bendravimo teisių ir vaiko grąžinimo, **įskaitant, kai reikia, informaciją apie tai, kaip gauti teisinę pagalbą;**
- d) palengvinti **teismų, kompetentingų institucijų ir kitų susijusių įstaigų**⁶⁵ tarpusavio komunikaciją (...), visų pirma (...) **64a** straipsnio taikymo tikslais;
- e) **kai reikia, palengvinti**⁶⁶ **teismų tarpusavio komunikaciją, visų pirma 12, 12a, 14 ir 19 straipsnių taikymo tikslais;**

⁶⁵ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„konkrečiais atvejais su tėvų pareigomis susijusiose bylose, kurie patenka į šio reglamento taikymo sritį, centrinės institucijos turėtų tarpusavyje bendradarbiauti teikdamos pagalbą nacionalinėms institucijoms, kompetentingoms institucijoms ir kitoms įstaigoms, taip pat tėvų pareigų turėtojams. Tokios kitos įstaigos galėtų būti, pavyzdžiui, nevyriausybinių organizacijų, kurios siūlo patalpas bendravimui dalyvaujant trečiajam asmeniui, arba kai kuriose valstybėse narėse egzistuojančios įstaigos, paprastai vadinamos teisminės pagalbos šeimos bylose biuru. Prašomosios centrinės institucijos teikiama pagalba visų pirma turėtų apimti tiesiogiai ar per teismus, kompetentingas institucijas ar kitas įstaigas teikiamą pagalbą nustatant vaiko buvimo vietą, jei to reikia prašymui pagal šį reglamentą vykdyti, ir teikiant visą kitą informaciją, aktualią su tėvų pareigomis susijusiame procese;“

⁶⁶ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„prašomosios centrinės institucijos taip pat turėtų imtis visų atitinkamų veiksmų, kuriais, prireikus, būtų palengvinta teismų tarpusavio komunikacija, visų pirma siekiant taikyti taisykles dėl jurisdikcijos perdavimo, dėl laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones skubos atvejais, visų pirma kai jos susijusios su tarptautiniu vaikų grobimu ir jomis siekiama sumažinti 1980 m. Hagos konvencijos 13 straipsnio 1 dalyje nurodytą pavojų, ir dėl *lis pendens* ir susijusių ieškinių. Šiuo tikslu kai kuriais atvejais tolesnei tiesioginei komunikacijai gali pakakti pateiktos informacijos (pavyzdžiui, pateikus vaikų gerovės institucijų, tinklo teisėjų arba kompetentingo teismo kontaktinius duomenis);“

- f) teikti tokią informaciją ir pagalbą, kurios **teismams ir kompetentingoms** institucijoms reikia 65 straipsnio taikymo tikslais, **ir**
 - g) padėti tėvų pareigų turėtojams susitarti taikant taikinamąjį tarpininkavimą ar kitas **alternatyvaus ginčų sprendimo** priemones ir palengvinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą šiuo tikslu (...).
- (...)

64 straipsnis

Bendradarbiavimas renkant **procedūroms su tėvų pareigomis susijusiose bylose aktualią** informaciją ir ja keičiantis

1. Valstybės narės, kurioje **yra arba kurioje buvo** vaiko įprastinė gyvenamoji vieta (...) **ar kurioje jis yra ar paprastai būdavo**, (...) centrinė institucija, gavusi prašymą su pagrindžiančiomis priežastimis (...), tiesiogiai arba per **teismus, kompetingas** institucijas ar kitus subjektus:

- a) pateikia ataskaitą, **jei ją turi, arba parengia ir pateikia** ataskaitą apie:
 - i) (...) vaiko padėtį;
 - ii) (...) visas **atliekamas** procedūras (...) **su tėvų pareigomis susijusioje byloje** vaiko atžvilgiu, arba
 - iii) (...) priimtus sprendimus (...) **su tėvų pareigomis susijusiose bylose vaiko atžvilgiu;**

- b) **pateikia visą kitą informaciją, kuri yra aktuali procedūroms su tėvų pareigomis susijusioje byloje prašančiojoje valstybėje narėje, visų pirma apie vieno iš tėvų, giminaičio arba kito asmens, kuris galėtų būti tinkamas pasirūpinti vaiku, padėti, jei to reikia dėl vaiko padėties; arba**
- c) **gali** paprašyti savo valstybės narės **teismo arba** kompetentingos institucijos apsvarstyti poreikį imtis priemonių apsaugoti vaiką arba jam priklausantį turtą.

(...)

2. Bet kuriuo atveju, jei vaikui kyla rimtas pavojus, teismas arba kompetentinga institucija, ketinantis (-i) imtis ar jau ėmęsis (-usis) priemonių vaikui apsaugoti, sužinojęs (-usi), kad vaiko gyvenamoji vieta pasikeitė į gyvenamąją vietą kitoje valstybėje narėje arba kad vaikas yra kitoje valstybėje narėje, informuoja tos kitos valstybės narės teismus arba kompetentingas institucijas apie esamą pavojų ir priemones, kurių imtasi ar ketinama imtis. Ši informacija gali būti perduodama tiesiogiai arba per centrinės institucijas.

3. Kartu su 1 ir 2 dalyse nurodytais prašymais ir visais papildomais dokumentais pateikiamas vertimas į prašomosios valstybės narės oficialiąją kalbą ar, jeigu toje valstybėje narėje yra kelios oficialiosios kalbos, į vietas, kurioje prašymas turi būti vykdomas, oficialiąją kalbą arba vieną iš oficialiųjų kalbų, arba į bet kurią kitą kalbą, kurią prašomoji valstybė narė aiškiai nurodė kaip priimtina. Valstybės narės Komisijai praneša apie priimtinas kalbas pagal 81 straipsnį.

4. 1 dalyje nurodyta informacija prašančiajai centrinei institucijai perduodama ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo prašymo gavimo dienos, išskyrus atvejus, kai dėl išimtinių aplinkybių to padaryti neįmanoma⁶⁷.

⁶⁷ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„kadangi laikas su tėvų pareigomis susijusiose bylose yra svarbus aspektas, pagal šio reglamento nuostatas prašomą informaciją dėl bendradarbiavimo, be kita ko, renkant su procedūroms su tėvų pareigomis susijusiose bylose aktualią informaciją ir ja keičiantis, ir sprendimą, kuriuo duodamas sutikimas dėl vaiko įkurdinimo kitoje valstybėje narėje arba atsisakoma jį duoti, prašomosios valstybės narės centrinė institucija prašančiajai valstybei narei turėtų perduoti ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo prašymo gavimo dienos, išskyrus atvejus, kai dėl išimtinių aplinkybių to padaryti neįmanoma. Tai turėtų apimti kompetentingos nacionalinės institucijos prievolę pateikti informaciją prašomajai centrinei institucijai (arba paaiškinti, kodėl ji negali pateikti informacijos) tokiu metu, kad pastaroji galėtų šio termino laikytis. Vis dėlto, visos atitinkamos kompetentingos institucijos turėtų stengtis pateikti atsakymą netgi greičiau nei per šį nustatytą ilgiausią terminą;“

64a straipsnis

Sprendimų su tėvų pareigomis susijusiose bylose įgyvendinimas kitoje valstybėje narėje

1. Valstybės narės teismas gali prašyti kitos valstybės narės teismų arba kompetentingų institucijų padėti įgyvendinti⁶⁸ pagal šį reglamentą priimtus sprendimus su tėvų pareigomis susijusiose bylose, ypač užtikrinti veiksmingą naudojimąsi bendravimo teisėmis.
2. Kartu su 1 dalyje nurodytu prašymu ir visais papildomais dokumentais pateikiamas vertimas į prašomosios valstybės narės oficialiąją kalbą ar, jeigu toje valstybėje narėje yra kelios oficialiosios kalbos, į vietos, kurioje prašymas turi būti vykdomas, oficialiąją kalbą arba vieną iš oficialių kalbų, arba į bet kurią kitą kalbą, kurią prašomoji valstybė narė aiškiai nurodė kaip priimtina. Valstybės narės Komisijai praneša apie priimtinas kalbas pagal 81 straipsnį.

⁶⁸ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„jei valstybės narės teismas jau yra priėmęs sprendimą su tėvų pareigomis susijusioje byloje arba tokį sprendimą svarsto, o sprendimas turi būti vykdomas kitoje valstybėje narėje, teismas turėtų galėti prašyti tos kitos valstybės narės teismų ar kompetentingų institucijų pagalbos vykdamas sprendimą. Tai turėtų būti taikoma, pavyzdžiui, tuomet, kai sprendimai, kuriais suteikiama teisė bendrauti su vaiku dalyvaujant trečiajam asmeniui, turi būti vykdomi ne toje valstybėje narėje, kurioje yra sprendimą dėl bendravimo teisių priėmęs teismas, arba jei sprendimuose numatytos kitos papildomos priemonės, už kurias atsako valstybės narės, kurioje sprendimas turi būti vykdomas, teismai ar kompetentingos institucijos;“

⁶⁹ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„jei vaiko įprastinės gyvenamosios vietos valstybėje narėje svarstomas sprendimas dėl vaiko įkurdinimo globos įstaigoje ar globėjų šeimoje, teismas kuo ankstesniame proceso etape turėtų apsvarstyti atitinkamas priemones, kuriomis būtų užtikrinta pagarba vaiko teisėms, visų pirma teisė išsaugoti savo tapatybę ir išlaikyti bendravimą su tėvais arba, kai tinkama, su kitais giminaičiais, atsižvelgiant į JT Vaiko teisių konvencijos 8, 9 ir 20 straipsnius. Kai teismui žinoma apie glaudų vaiko ryšį su kita valstybe nare, atitinkamos priemonės galėtų visų pirma apimti tos valstybės narės konsulinės įstaigos informavimą pagal Vienos konvencijos dėl konsulinių santykių 37 straipsnio b punktą. Tokį informuotumą taip pat galėtų padidinti tos kitos valstybės narės centrinės institucijos teikiama informacija. Atitinkamos priemonės taip pat galėtų apimti tai valstybei narei skirtą prašymą pagal šį reglamentą pateikti informaciją apie vieną iš tėvų, giminaitį ar kitus asmenis, kurie gali būti tinkami pasirūpinti vaiku. Be to, priklausomai nuo aplinkybių, teismas taip pat galėtų prašyti pateikti informaciją apie procesą ir sprendimus dėl vieno iš vaiko tėvų arba brolius bei seseris. Didžiausias dėmesys visą laiką turėtų būti skiriamas vaiko interesams. Visų pirma, nė viena iš šių nuostatų neturėtų būti daromas poveikis nacionalinei teisei ar procedūroms, taikytinoms įkurdinimo galimybę svarstančio teismo ar kompetentingos institucijos valstybėje narėje sprendimui dėl įkurdinimo. Visų pirma, tuo jurisdikciją turinčioms valstybės narės institucijoms nesukuriama prievolė įkurdinti vaiką kitoje valstybėje narėje arba toliau įtraukti tą valstybę narę į sprendimą ar procesą dėl įkurdinimo;“

1. Tais atvejais, kai (...) **teismas arba kompetentinga** institucija (...) svarsto vaiko įkurdinimo (...) kitoje valstybėje narėje galimybę⁷⁰, pirmiausia jis (ji) turi gauti tos kitos valstybės narės kompetentingos institucijos sutikimą. Tuo tikslu (...) **prašančiosios** valstybės narės (...) centrinė institucija **perduoda prašomosios** valstybės narės, kurioje vaikas turi būti įkurdintas, centrinei institucijai prašymą dėl sutikimo, kuriame pateikiama ataskaita apie vaiką, kartu nurodant siūlomo įkurdinimo arba globos priežastis, **informaciją apie bet kokį numatomą finansavimą ir visą kitą jos manymu aktualią informaciją, pavyzdžiui, tikėtiną įkurdinimo trukmę.**⁷¹

⁷⁰ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„bet koks vaiko įkurdinimas globėjų šeimoje – t.y., pagal nacionalinę teisę ir tvarką, su vienu ar keliais asmenimis – arba globos įstaigoje, pvz., našlaičių prieglaudoje ar vaikų namuose, kitoje valstybėje narėje turėtų patekti į šio reglamento taikymo sritį, išskyrus atvejus, kai aiškiai nurodyta, kad tokių atvejų šis reglamentas nereglamentuoja, pavyzdžiui, įkurdinimo iki įvaikinimo, įkurdinimo su vienu iš tėvų arba, kai taikytina su kitu artimu giminaičiu, kaip yra nurodžiusi gaunančioji valstybė narė, atveju. Todėl į taikymo sritį turėtų būti įtrauktas ir įkurdinimas auklėjamaisiais tikslais teismo nutartimi arba suorganizuotas kompetentingos institucijos gavus tėvų arba vaiko sutikimą arba jų prašymą, jei vaikas elgiasi antisocialiai. Į taikymo sritį turėtų būti neįtrauktas tik įkurdinimas – ar jis būtų auklėjamojo, ar baudžiamojo pobūdžio, – dėl kurio nutarta arba kuris suorganizuotas vaikui įvykdžius veiksma, kuris, jei jį būtų įvykdęs suaugęs asmuo, galėtų prilygti baudžiamąją atsakomybę užtraukiančiam veiksmui pagal nacionalinę baudžiamąją teisę, neatsižvelgiant į tai, ar konkrečiu atveju dėl jo galėtų būti priimtas apkaltinamasis nuosprendis;“

⁷¹ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„jei valstybės narės teismas arba kompetentinga institucija svarsto vaiko įkurdinimo kitoje valstybėje narėje galimybę, prieš įkurdinimą turėtų būti konsultuojamasi sutikimui gauti. Įkurdinimo galimybę svarstantis teismas, prieš priimdamas nutartį dėl įkurdinimo, arba kompetentinga institucija, prieš suorganizuodama įkurdinimą, turėtų gauti valstybės narės, kurioje vaikas būtų įkurdintas, kompetentingos institucijos sutikimą. Atsakymo nepateikimas per tris mėnesius neturėtų būti suprantamas kaip sutikimas, o be sutikimo įkurdinimas neturėtų būti vykdomas. Prašymas dėl sutikimo turėtų apimti bent ataskaitą apie vaiką, kartu nurodant siūlomo įkurdinimo arba globos priežastis, tikėtiną įkurdinimo trukmę, informaciją apie bet kokį numatomą finansavimą ir visą kitą prašomosios valstybės narės manymu aktualią informaciją, pvz., informaciją dėl numatomos priemonės peržiūros, bendravimo su tėvais, kitais giminaičiais ar kitais asmenimis, su kuriais vaiką sieja glaudus ryšys, tvarkos, arba priežastis, dėl kurių toks bendravimo galimybė nesvarstoma atsižvelgiant į Europos žmogaus teisių konvencijos 8 straipsnį.

Atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką, jei sutikimas dėl įkurdinimo buvo duotas tam tikram konkrečiam laikotarpiui, tas sutikimas turėtų būti netaikomas sprendimams ar susitarimams, kuriais pratęsiama įkurdinimo trukmė. Tokiomis aplinkybėmis turėtų būti pateiktas naujas prašymas dėl sutikimo;“

1a. 1 dalis netaikoma tuo atveju, kai vaikas turi būti įkurdintas pas vieną iš tėvų.

Valstybės narės gali nuspręsti, kad jų sutikimas pagal 1 dalį yra nebūtinai įkurdinimo jų pačių teritorijoje ne tik pas tėvus, bet ir pas tam tikrų kategorijų artimus giminaičius atveju. Šios kategorijos pranešamos Komisijai pagal 81 straipsnį.

1b. Kitos valstybės narės centrinė institucija gali informuoti vaiko įkurdinimo galimybę svarstantį teismą ar kompetentingą instituciją apie to vaiko glaudų ryšį su ta kita valstybe nare. Tai nedaro poveikio įkurdinimo galimybę svarstančios valstybės narės nacionalinei teisei ir procedūroms.

2. Kartu su 1 dalyje nurodytu prašymu ir (...) **visais papildomais** dokumentais pateikiamas vertimas **į prašomosios valstybės narės oficialiąją kalbą ar, jeigu toje valstybėje narėje yra kelios oficialiosios kalbos, į (...) vietas, kurioje prašymas turi būti vykdomas, oficialiąją kalbą** arba vieną iš oficialiųjų kalbų, arba į bet kurią kitą kalbą, kurią prašomoji valstybė narė aiškiai nurodė kaip priimtina. Valstybės narės Komisijai praneša apie priimtinas kalbas pagal 81 straipsnį.

3. 1 dalyje nurodytą (...) įkurdinimą prašančioji valstybė narė **nurodo įvykdyti ar suorganizuoti tik po to**, kai prašomosios valstybės narės kompetentinga institucija bus davusi sutikimą dėl įkurdinimo.

4. (...) Sprendimas, kuriuo duodamas sutikimas arba atsisakoma jį duoti, prašančiajai centrinei institucijai **perduodamas** ne vėliau kaip (...) per **tris** mėnesius nuo prašymo gavimo dienos, išskyrus atvejus, kai dėl išimtinių aplinkybių to padaryti neįmanoma.⁷²

⁷² Žr. 67 išnašoje siūlomą konstatuojamąją dalį.

5. Sutikimo gavimo tvarką reglamentuoja prašomosios valstybės narės nacionalinė teisė⁷³.

6. Šiuo straipsniu centrinėms institucijoms ar kompetentingoms institucijoms neužkertamas kelias sudaryti su vienos ar kelių kitų valstybių narių centrinėmis institucijomis ar kompetentingomis institucijomis susitarimus ar nustatyti tvarką, arba palikti galiojančius susitarimus ar tvarką, kuriais supaprastinama konsultavimosi sutikimui gauti joms palaikant tarpusavio ryšius tvarka.

66 straipsnis

(...) **Centrinių institucijų išlaidos**

(...) **1.** Centrinių institucijų pagal šį reglamentą teikiama pagalba yra nemokama.

2. Kiekviena centrinė institucija padengia savo išlaidas, **patirtas taikant šį reglamentą.**

67 straipsnis

Centrinių institucijų susitikimai

1. Siekiant palengvinti šio reglamento taikymą, reguliariai rengiami centrinių institucijų susitikimai.

⁷³ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„be to, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką, valstybės narės turėtų nustatyti aiškias taisykles ir procedūras šiame reglamente minimo sutikimo tikslais, kad užtikrintų teisinį saugumą ir spartą. Procedūros turėtų, *inter alia*, užtikrinti galimybę kompetentingai institucijai per trumpą terminą duoti ar atsisakyti duoti savo sutikimą;“

2. Šiuos centrinių institucijų susitikimus **visų pirma šaukia Komisija**⁷⁴ Europos teismo tinklo civilinėse ir komercinėse bylose kontekste, laikantis Sprendimo Nr. 2001/470/EB.

VI SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

67a0 straipsnis

Taikymo sritis

Šis skyrius taikomas prašymų nagrinėjimui pagal šio reglamento III–V skyrius.

67a straipsnis

Teismų tarpusavio bendradarbiavimas ir komunikacija

1. Šio reglamento tikslais teismai gali tarpusavyje bendradarbiauti ir tiesiogiai bendrauti ar prašyti vieni kitų informacijos su sąlyga, kad tokia komunikacija nebus pažeistos procedūrinės proceso šalių teisės bei informacijos konfidencialumas.

⁷⁴ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„tas faktas, kad centrinių institucijų susitikimus visų pirma šaukia Komisija Europos teismo tinklo civilinėse ir komercinėse bylose kontekste, laikantis Sprendimo Nr. 2001/470/EB, neturėtų užkirsti kelio galimybei organizuoti kitus centrinių institucijų susitikimus;“

2. 1 dalyje nurodytas bendradarbiavimas gali būti vykdomas bet kokiomis priemonėmis, kurias teismas laiko tinkamomis. Visų pirma jis gali apimti:

- a) komunikaciją 12 ir 12a straipsnių tikslais;**
- b) informaciją pagal 14 straipsnį;**
- c) informaciją apie vykdomą procesą 19 straipsnio tikslais;**
- d) komunikaciją III–V skyrių tikslais.**

65a straipsnis

Informacijos rinkimas ir perdavimas⁷⁵

⁷⁵ Turi būti įrašytos dvi maždaug taip suformuluotos konstatuojamosios dalys:

- (R1) „jeigu šiame reglamente nenustatyta kitaip, Reglamentas (ES) Nr. 2016/679 turėtų būti taikomas asmens duomenų tvarkymui, valstybių narių atliekamam taikant šį reglamentą. Visų pirma, siekiant nepakenkti prašymų vykdymui pagal šį reglamentą, pvz., prašymo dėl vaiko gražinimo pagal 1980 m. Hagos konvenciją dėl vaikų grobimo, arba teismui skirto prašymo apsvarstyti poreikį imtis priemonių apsaugoti vaiką arba jam priklausantį turtą vykdymui, duomenų subjekto informavimas, kurio reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 2016/679 14 straipsnio 1–4 dalis, pvz., informacijos apie prašomus duomenis vaiko buvimo vietai nustatyti pateikimas, gal būti atidėtas tol, kol bus įvykdytas prašymas, kuriam ši informacija yra reikalinga. Ši išimtis daroma pagal Reglamento (ES) Nr. 2016/679 14 straipsnio 5 dalį ir 23 straipsnio 1 dalies f, g, i ir jo punktus;“
- (R2) „tai neužkerta kelio tarpininkui, teismui ar kompetentingai institucijai, kuriam (- iai) buvo perduota 1 dalyje nurodyta informacija, imtis vaiko apsaugos priemonių arba užtikrinti, kad tokių priemonių būtų imtasi, jei vaikui kyla pavojus arba yra tokio pavojaus požymių;“

1. Prašomoji centrinė institucija savo valstybės narės teismui arba kompetentingai institucijai, arba atitinkamai kitam tarpininkui pagal nacionalinę teisę ir procedūras perduoda visus prašymus ar juose pateiktą informaciją atitinkamai su tėvų pareigomis ar tarptautiniu vaikų grobimu susijusiose bylose pagal šį reglamentą.
2. Tarpininkas, teismas ar kompetentinga institucija, kuriam (- iai) pagal šį reglamentą buvo perduota 1 dalyje nurodyta informacija, gali ją naudoti tik šio reglamento tikslais.
3. Tais atvejais, kai prašomoji centrinė institucija neturi tiesioginės prieigos prie informacijos, būtinos prašymui pagal šį reglamentą įvykdyti, šią informaciją jai suteikia tarpininkas, teismas ar kompetentinga institucija, kuris (- i) ją turi arba yra kompetentingas (- a) ją surinkti prašomojoje valstybėje.
4. Prašomoji centrinė institucija reikiamu mastu perduoda šiuo būdu gautą informaciją prašančiajai centrinei institucijai laikydamasi nacionalinės teisės ir tvarkos.

67b straipsnis

Duomenų subjekto informavimas

Jeigu yra pavojus, kad tai gali trukdyti veiksmingai vykdyti prašymą pagal šį reglamentą, kurio vykdymo tikslais informacija buvo perduota, prievolė informuoti duomenų subjektą pagal Reglamento (ES) 2016/679 14 straipsnio 1–4 dalis gali būti atidėta, kol prašymas bus įvykdytas.⁷⁶

67c straipsnis

Informacijos neatskleidimas⁷⁷

⁷⁶ Žr. 75 išnašoje siūlomą konstatuojamąją dalį.

⁷⁷ Po 75 išnašoje siūlomos konstatuojamosios dalies įrašomas šis tekstas:

„Atvejais, kai atitinkamos informacijos atskleidimas ar patvirtinimas galėtų pakenkti vaiko interesams, pavyzdžiui, kai buvo įvykdytas smurtas šeimoje ir teismas nurodė neatskleisti prašymo pateikėjui naujo vaiko adreso, šiuo reglamentu siekiama užtikrinti subtilią pusiausvyrą. Nors šiame reglamente nustatyta, kad centrinė institucija, teismas arba kompetentinga institucija turėtų neatskleisti ir nepatvirtinti prašymo pateikėjui ar trečiajai šaliai jokios šio reglamento tikslais surinktos ar perduotos informacijos, jei nustato, kad tai padarius galėtų būti pakenkta vaiko arba kito asmens sveikatai, saugumui ar laisvei, jame vis dėlto pabrėžiama, kad tai neturėtų trukdyti centrinėms institucijoms, teismams ir kompetentingoms institucijoms rinkti ir perduoti informaciją ir tai daryti tarpusavyje tiek, kiek tai būtina prievolėms pagal šį reglamentą vykdyti. Tai reiškia, kad, kai įmanoma ir tikslinga, prašymas gali būti nagrinėjamas pagal šį reglamentą, nepateikus prašymo pateikėjui visos prašymui nagrinėti būtinos informacijos. Pavyzdžiui, centrinė institucija gali pradėti procesą prašymo pateikėjo vardu, neperdavusi prašymo pateikėjui informacijos apie vaiko buvimo vietą, jeigu tokia galimybė nacionalinėje teisėje yra numatyta. Tačiau atvejais, kai jau vien prašymo pateikimas galėtų pakenkti vaiko arba kito asmens sveikatai, saugumui ar laisvei, pagal šį reglamentą paduoti tokį prašymą neturėtų būti privaloma;“

1. Centrinė institucija, teismas arba kompetentinga institucija neatskleidžia ir nepatvirtina informacijos, surinktos ar perduotos III–VI skyrių tikslais, jei nustato, kad tokiu veiksmu galėtų būti pakenkta vaiko arba kito asmens sveikatai, saugumui ar laisvei.
2. Taip nustačius vienoje valstybėje narėje, kitų valstybių narių centrinės institucijos, teismai ir kompetentingos institucijos turi į tai atsižvelgti, visų pirma smurto šeimoje atvejais.
3. Nė viena šio straipsnio nuostata netrukdo centrinėms institucijoms, teismams ir kompetentingoms institucijoms rinkti ir perduoti informaciją ir tai daryti tarpusavyje tiek, kiek tai būtina prievolėms pagal III–VI skyrius vykdyti.

68 straipsnis

Legalizavimas ar kiti panašūs formalumai

(...) Šio reglamento kontekste negali būti reikalaujama legalizavimo ar kitų panašių formalumų.

69 straipsnis

(...) Kalbos

1. Nedarant poveikio 35 straipsnio / 47j straipsnio 2 dalies a punktui, jeigu pagal šį reglamentą reikalaujama pateikti vertimą arba transliteraciją, toks vertimas arba transliteracija atliekami į atitinkamos valstybės narės oficialiąją kalbą arba, jei toje valstybėje narėje yra kelios oficialiosios kalbos, į vietos, kurioje yra taikomas kitoje valstybėje narėje priimtas sprendimas arba pateikiamas prašymas, teismo proceso oficialiąją kalbą arba vieną iš oficialiųjų kalbų, laikantis tos valstybės narės teisės.

2. (...) **36a, 471** ir 56 straipsniuose nurodytų pažymų atitinkamo turinio vertimai arba transliteracijos gali būti atliekami į bet kurią kitą Sąjungos institucijų oficialiąją kalbą arba kalbas, kurias atitinkama valstybė narė pagal 81 straipsnį nurodė kaip priimtinas.

3. (...) **Valstybės narės praneša Komisijai, kokia Sąjungos institucijų oficialioji kalba ar kalbos, išskyrus savąją, komunikuojant su centrinėmis institucijomis yra priimtina.**

4. Bet kurį vertimą, kurio reikalaujama šio reglamento **III ir IV** skyrių tikslais, atlieka asmuo, turintis kvalifikaciją atlikti vertimus vienoje iš valstybių narių.

VII SKYRIUS

DELEGUOTIEJI AKTAI

70 straipsnis

Priedų pakeitimai

Komisijai pagal 71 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl (...) **[atitinkamų]⁷⁸ priedų dalinio pakeitimo, siekiant tuos priedus atnaujinti ir padaryti jų techninius pakeitimus.**

⁷⁸ Nuorodos į priedus bus įrašytos vėliau.

71 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 70 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo [šio reglamento įsigaliojimo data].
3. Taryba gali bet kada atšaukti 70 straipsnyje nurodytus įgaliojimus priimti deleguotuosius aktus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą, Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama praneša Tarybai.
6. Pagal 70 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Tarybai apie šį aktą dienos Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.
7. Europos Parlamentas informuojamas apie Komisijos deleguotųjų aktų priėmimą, bet kokį prieštaravimą jų atžvilgiu ar Tarybos sprendimą atšaukti deleguotuosius įgaliojimus.

VIII SKYRIUS

RYŠYS SU KITAIS DOKUMENTAIS

72 straipsnis

RYŠYS SU KITAIS DOKUMENTAIS⁷⁹

1. Šis reglamentas valstybėse narėse pakeičia Reglamento (EB) Nr.2201/2003 įsigaliojimo metu galiojusias konvencijas, sudarytas tarp dviejų ar daugiau valstybių narių ir susijusias su šiuo reglamentu reglamentuojamais klausimais, taikant **šio straipsnio 2 dalies ir 73(...)-78 straipsnių** nuostatas.
2. **Suomijai ir Švedijai buvo suteikta galimybė pareikšti pagal Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 59 straipsnio 2 dalį ir taikant tos nuostatos b ir c punktuose išdėstytas sąlygas, kad 1931 m. vasario 6 d. Konvencija, sudaryta tarp Danijos, Suomijos, Islandijos, Norvegijos ir Švedijos, apimanti tarptautinės privatinės teisės nuostatas dėl santuokos, įvaikinimo ir globos, kartu su jos Baigiamuoju protokolu santykiuose tarp šių šalių visai ar iš dalies bus taikoma vietoj to reglamento reikalavimų. Jų atitinkamos deklaracijos buvo paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* kaip Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 priedas. Šias deklaracijas minėtos valstybės narės bet kuriuo metu gali visai ar iš dalies atšaukti.**
3. **Jurisdikcijos taisyklės būsimuose susitarimuose, kuriuos 2 dalyje minimos valstybės narės sudarys šiame reglamente reglamentuojamais klausimais, turi atitikti šiame reglamente nustatytas jurisdikcijos taisykles.**

⁷⁹ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„primenama, kad susitarimams su viena ar keliomis trečiosiomis valstybėmis, kuriuos valstybė narė sudarė iki jos įstojimo į Sąjungą dienos, taikomas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 351 straipsnis;“

- 4. Turi būti laikomasi Sąjungos piliečių nediskriminavimo dėl pilietybės principo.**
- 5. Sprendimai, priimti bet kurioje iš šiaurės valstybių, pateikusių 2 dalyje nurodytas deklaracijas pagal teismo jurisdikciją, atitinkančią vieną iš šio reglamento II skyriuje nustatytų jurisdikcijų, kitose valstybėse narėse pripažįstami ir vykdomi pagal šio reglamento IV skyriaus 1 skirsnyje nustatytas taisykles.**
- 6. Valstybės narės išsiunčia Komisijai:**
- a) 3 dalyje nurodytų susitarimų ir bendrųjų įstatymų, kuriais šie susitarimai įgyvendinami, kopijas;**
 - b) 2 ir 3 dalyse nurodytų susitarimų ir bendrųjų įstatymų denonsavimo dokumentus ar pakeitimus.**

Tokia informacija paskelbiama *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

73 straipsnis

Ryšys su tam tikromis daugiašalėmis konvencijomis

Santykiuose tarp valstybių narių šis reglamentas turi viršenybę toliau išvardytų konvencijų atžvilgiu tiek, kiek jos susijusios su šiame reglamente reglamentuojamais klausimais:

- a) 1961 m. spalio 5 d. Hagos konvencija dėl valdžios institucijų įgaliojimų ir taikytinos teisės nepilnamečių apsaugos srityje;
- b) 1967 m. rugsėjo 8 d. Liuksemburgo konvencija dėl sprendimų, susijusių su santuokų galiojimu, pripažinimo;
- c) 1970 m. birželio 1 d. Hagos konvencija dėl santuokos nutraukimo ir gyvenimo skyrium pripažinimo;
- d) 1980 m. gegužės 20 d. Europos konvencija dėl sprendimų, susijusių su vaikų globa, pripažinimo ir vykdymo bei vaikų globos atnaujinimo.

74 straipsnis

Ryšys su 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencija dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų

Jeigu vaikas buvo neteisėtai išvežtas ar neteisėtai laikomas kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo vaiko įprastinė gyvenamoji vieta prieš pat jo neteisėtą išvežimą arba laikymą, (...) **toliau taikomos 1980 m. Hagos konvencijos nuostatos, papildytos šio reglamento III ir IV skyrių nuostatomis. Jei vienoje valstybėje narėje priimtas sprendimas, kuriuo nurodyta vaiką gražinti pagal 1980 m. Hagos konvenciją, turi būti pripažįstamas ir vykdomas kitoje valstybėje narė po tolesnio neteisėto vaiko išvežimo ar laikymo, taikomas IV skyrius.**

75 straipsnis

Ryšys su 1996 m. spalio 19 d. Hagos konvencija dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, pripažinimo, vykdymo ir bendradarbiavimo tėvų pareigų ir vaikų apsaugos priemonių srityje

1. Kalbant apie ryšį su 1996 m. Hagos konvencija, šis reglamentas taikomas:
 - a) laikantis 2 dalies sąlygų, jeigu atitinkamo vaiko įprastinė gyvenamoji vieta yra valstybės narės teritorijoje;
 - b) kalbant apie valstybės narės (...) **teismo** priimto sprendimo pripažinimą ir vykdymą kitos valstybės narės teritorijoje, net jeigu atitinkamo vaiko įprastinė gyvenamoji vieta yra valstybės, kuri yra minėtos konvencijos susitariančioji šalis ir kurioje šis reglamentas netaikomas, teritorijoje.

2. Nepaisant 1 dalies:

- a) jeigu šalys susitarė dėl 1996 m. Hagos konvencijos susitariančiosios valstybės, kurioje šis reglamentas netaikomas, (...) **teismo** jurisdikcijos, taikomas tos konvencijos 10 straipsnis;
- b) kalbant apie jurisdikcijos perdavimą tarp valstybės narės (...) **teismo** ir 1996 m. Hagos konvencijos susitariančiosios valstybės, kurioje šis reglamentas netaikomas, teismo, taikomi tos konvencijos 8 ir 9 straipsniai;
- c) jeigu 1996 m. Hagos konvencijos susitariančiosios valstybės, kurioje šis reglamentas netaikomas, (...) **teisme** procesas dėl tėvų pareigų vyksta tuo pačiu metu, kai valstybės narės (...) **teisme** iškeliama byla dėl to paties vaiko ir tuo pačiu ieškinio pagrindu, taikomas tos konvencijos 13 straipsnis.⁸⁰

(...)

76 straipsnis

Galiojimo apimtis (...)

1. Šiuo reglamentu nereglamentuojamiems klausimams ir toliau galioja 72–75 straipsniuose nurodyti susitarimai ir konvencijos.
2. 73(...)-75 straipsniuose nurodytos konvencijos, ypač 1980 m. ir 1996 m. Hagos konvencijos, ir toliau (...) **galioja** tarp valstybių narių, kurios yra jų šalys, laikantis 73(...)-75 straipsnių.

⁸⁰ Turi būti įrašyta maždaug taip suformuluota konstatuojamoji dalis:

„teisė, taikytina su tėvų pareigomis susijusiose bylose, turėtų būti nustatoma pagal 1996 m. Hagos konvencijos III skyriaus nuostatas. Taikant tą konvenciją valstybės narės, kurioje šis reglamentas taikomas, teisme vykstančiame procese, tos konvencijos 15 straipsnio 1 dalyje daroma nuoroda į tos konvencijos II skyriaus nuostatas turėtų būti suprantama kaip „nuorodos į šį reglamentą“;

Sutartys su Šventuoju Sostu

1. Šis reglamentas taikomas nedarant poveikio Tarptautinei sutarčiai (konkordatui) tarp Šventojo Sosto ir Portugalijos, pasirašytai Vatikano mieste (...) **2004 m.** gegužės (...) **18 d.**
2. Visi sprendimai dėl santuokos negaliojimo, priimti pagal 1 dalyje nurodytą Sutartį, valstybėse narėse pripažįstami pagal IV skyriaus 1 skirsnio **1 poskirsnyje** nustatytas sąlygas.
3. 1 ir 2 dalyse išdėstytos nuostatos taip pat taikomos šioms (...) su Šventuoju Sostu sudarytoms tarptautinėms sutartims (konkordatams):
 - a) 1929 m. vasario 11 d. tarp Italijos ir Šventojo Sosto sudarytam „*Concordato lateranense*“, kuris buvo iš dalies pakeistas susitarimu su papildomu Protokolu, pasirašytu Romoje 1984 m. vasario 18 d;
 - b) 1979 m. sausio 3 d. Šventojo Sosto ir Ispanijos susitarimui dėl teisinių reikalų;
 - c) 1993 m. vasario 3 d. Šventojo Sosto ir Maltos susitarimui dėl bažnytinių santuokų civilinės galios ir bažnytinės vadovybės bei specializuotų teismų sprendimų dėl šių santuokų pripažinimo, įskaitant tos pačios dienos protokolą dėl taikymo, ir (...) **2014 m.** sausio (...) **27 d. (...) trečiajam** Papildomam protokolui.
4. Pripažįstant 2 dalyje numatytus sprendimus, Ispanijoje, Italijoje arba Maltoje gali būti taikomos tokios pačios procedūros ir tokie pat patikrinimai, kokie taikomi bažnytinių teismų sprendimams, priimtiems pagal 3 dalyje minėtas tarptautines sutartis, sudarytas su Šventuoju Sostu.

5. Valstybės narės išsiunčia Komisijai:
- a) 1 ir 3 dalyse nurodytų sutarčių kopijas;
 - b) visus tų sutarčių denonsavimo dokumentus ar pakeitimus.

IX SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

78 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis reglamentas taikomas tik pradėtiems teismo procesams, oficialiai parengtiems arba užregistruotiems autentiškiems dokumentams, taip pat susitarimams, (...) **užregistruotiems** [*šio reglamento taikymo pradžios data*] arba po šios datos.
2. Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 toliau taikomas į šio reglamento taikymo sritį patenkantiems sprendimams, priimtiems pradėtuose teismo procesuose, oficialiai parengtiems arba užregistruotiems autentiškiems dokumentams, taip pat susitarimams (...), **kurie tapo vykdytini valstybėje narėje, kurioje jie** buvo sudaryti iki [*šio reglamento taikymo pradžios data*].

79 straipsnis

Stebėseną ir vertinimas

1. Ne vėliau kaip [*10 metų po taikymo pradžios dienos*] Komisija Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui pateikia ataskaitą apie šio reglamento *ex post* vertinimą, paremtą valstybių narių pateikta informacija. Prireikus prie ataskaitos pridedamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

2. Nuo [3 metai po šio reglamento taikymo pradžios datos] valstybės narės (...) Komisijos prašymu jai pateikia (...) informaciją (jei turi), svarbią šio reglamento veikimo ir taikymo vertinimo tikslu, nurodydamos:

- a) sprendimų su santuoka susijusiose bylose ir su tėvų pareigomis susijusiose bylose, kuriose jurisdikcija buvo grindžiama šiame reglamente nustatytais pagrindais, skaičių;
- b) prašymų vykdyti sprendimą pagal 32 straipsnį atveju – atvejų, kuriais sprendimas nebuvo įvykdytas per šešias savaites nuo vykdymo proceso pradžios, skaičių;
- c) prašymų atsisakyti pripažinti sprendimą pagal 39 straipsnį skaičių ir (...) atvejų, kai buvo atsisakyta pripažinti sprendimą, skaičių;
- d) prašymų atsisakyti pripažinti sprendimo vykdymą pagal 41/47p straipsnį skaičių ir (...) atvejų, kai buvo atsisakyta pripažinti sprendimo vykdymą, skaičių;
- e) atitinkamai pagal 44/47r ir 45/47r straipsnius pateiktų apeliacinių skundų skaičių.

80 straipsnis

Dvi ar daugiau teisinių sistemų taikančios valstybės narės

Kai valstybės narės skirtinguose teritoriniuose vienetuose galioja dvi ar daugiau teisės sistemų arba du ar daugiau taisyklių rinkinių, susijusių su šiuo reglamentu reglamentuojamais klausimais:

- a) bet kuri nuoroda į įprastinę gyvenamąją vietą toje valstybėje narėje laikoma nuoroda į įprastinę gyvenamąją vietą teritoriniame vienetė;
- b) bet kuri nuoroda į pilietybę (...) laikoma nuoroda į tos valstybės narės teisėje nurodytą teritorinį vienetą;
- c) bet kuri nuoroda į valstybės narės instituciją laikoma nuoroda į teritorinio vieneto toje valstybėje narėje, kuri yra susijusi, instituciją;
- d) bet kuri nuoroda į prašomosios valstybės narės taisykles laikoma nuoroda į teritorinio vieneto, kuriame taikoma jurisdikcija, pripažinimas ar vykdymas, taisykles.

81 straipsnis

Informacija, kurią reikia pranešti Komisijai

1. Valstybės narės Komisijai praneša apie:
 - a) **2 straipsnio 1 dalies b1 ir b2 punktuose ir 58 straipsnio 2 dalyje nurodytas institucijas;**
 - b) **teismus ir institucijas, kompetentingus išduoti pažymas, kaip nurodyta 36a straipsnio 1 dalyje ir 56 straipsnyje, ir teismus, kompetentingus ištaisyti pažymas, kaip nurodyta 36b straipsnio 1 dalyje, 47m straipsnio 1 dalyje, 47m1 straipsnyje ir 56 straipsnio 3 dalyje, kiek susiję su 36b straipsnio 1 dalimi;**
 - c) **27 straipsnio 3 dalyje, 32/47f straipsnyje, 39 straipsnio 1 dalyje, 41/47p straipsnio 1 dalyje, 44/47r straipsnio 2 dalyje ir 45/47r straipsnyje nurodytus teismus;**
 - d) **32/47f straipsnyje nurodytas vykdymo tikslais kompetentingas institucijas;**
 - e) **44/47r ir 45/47r straipsniuose nurodytas teisių gynimo procedūras;**
 - f) pagal 60 straipsnį paskirtų centrinių institucijų pavadinimus, adresus ir informacijos perdavimo būdus;
 - f1) **kai taikytina, 65 straipsnio 1a dalyje nurodytas artimų giminaičių kategorijas;**
 - g) centrinėms institucijoms priimtinas kalbas pagal (...) **69** straipsnio 2 dalį;
 - h) kalbas, priimtinas vertimams pagal (...) **64** straipsnio 3 dalį, **64a** straipsnio 2 dalį, **65** straipsnio 2 dalį ir **69** straipsnio 2 dalį.
- (...)
- (...)
2. Valstybės narės 1 dalyje nurodytą informaciją Komisijai praneša ne vėliau kaip [(...) *dvidešimt vienas mėnuo po šio reglamento įsigaliojimo dienos* (...)].
3. Valstybės narės praneša Komisijai apie visus **1 dalyje nurodytos** informacijos pasikeitimus (...).
4. Komisija **1 dalyje nurodytą** informaciją viešai paskelbia tinkamomis priemonėmis, be kita ko, Europos e. teisingumo portale.

82 straipsnis

Panaikinimas

1. Taikant **šio reglamento** 78 straipsnio 2 dalį, Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 panaikinamas nuo [*šio reglamento taikymo pradžios data*].
2. Nuorodos į panaikintą reglamentą laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir skaitomos pagal [V] priede pateiktą atitikties lentelę.

83 straipsnis

Įsigaliojimas

1. Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
2. (...) Šis reglamentas taikomas nuo (...) [***pirmoji mėnesio diena praėjus trejiems metams po šio reglamento paskelbimo dienos***], išskyrus 70, 71 ir 81 straipsnius, kurie taikomi nuo [*šio reglamento įsigaliojimo data*].

Šis reglamentas pagal Sutartį privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas